

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 ผลของกระบวนการใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในรายวิชา

ตอนที่ 3 ผลการประเมินการใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ในการนำเสนอผลการพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล และผลการพัฒนาแบบการเรียนการสอนตามลำดับ ดังนี้

1. องค์ประกอบของแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลของการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอน
2. หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ซึ่งเป็นผลของการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐาน และทฤษฎี ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
3. องค์ประกอบหลักของแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลการสังเคราะห์ เชื่อมโยง องค์ประกอบของแบบการเรียนการสอน กับหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
4. ผลของการสร้างแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นผลการสังเคราะห์ มาจาก
 - 4.1 ผลการพัฒนาองค์ประกอบด้านเป้าหมาย หลักการและเหตุผลของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

4.2 ผลการพัฒนางองค์ประกอบด้านเทคนิคและวิธีการเรียนการสอน ของแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ได้ผลเป็นเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

4.3 ผลการพัฒนางองค์ประกอบรองและองค์ประกอบย่อยของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

4.4 ผลการสร้างแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

5. ผลการตรวจสอบแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด เกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์การออกแบบการเรียนการสอนจากแนวคิดของ กันเตอร์และคณะ บริกส์ ดิคและแครี เคมป์ เมอร์วิล IDI แมคคอมส์ ดิค และแอนดริว และ กู๊ดสัน และทีศนา แชมมณี ดังแสดงการวิเคราะห์ในตารางที่ 4

หลังจากการวิเคราะห์การออกแบบการเรียนการสอนจากแนวคิดของนักวิชาการและสถาบันวิชาการด้านการศึกษา นำมาสังเคราะห์ต่อไป ได้ผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของแบบการเรียนการสอน ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การออกแบบการเรียนการสอน จากนักวิชาการและสถาบันวิชาการด้านการศึกษา

แหล่งที่มา	กันเตอร์ และคณะ	บริกส์	ดิคและแคร์	เคมปี
องค์ประกอบ เป้าหมาย หลักการ และเหตุผล	การตั้งเป้าหมาย และพัฒนา หลักการและเหตุผลสำหรับการ เรียนการสอน	ระบุเป้าหมายของการเรียนการสอน	เป้าหมายของการเรียนการสอน	วัดความต้องการการเรียนรู้ และตั้งเป้าหมาย ประเด็น สำคัญ และเร่งด่วนที่ต้องนำมาพิจารณา
ลักษณะของผู้เรียน			การพิจารณานิสัยและบุคลิกลักษณะ ของผู้เรียน	พิจารณาลักษณะของผู้เรียนที่ต้องคำนึงในระหว่างการ วางแผน
จุดประสงค์ของการ เรียนรู้	การระบุจุดประสงค์ทั่วไปของ การเรียนรู้	เขียนจุดประสงค์เชิงปฏิบัติ วิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้	การกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ การวิเคราะห์การ เรียนการสอน (ทักษะที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมาย)	เลือกหัวข้อที่ต้องการและตั้งจุดประสงค์ทั่วไป
โครงสร้างและเนื้อหา สาระวิชา	การสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ แสดงถึงเนื้อหาของหลักสูตร/ รายวิชาที่เรียน การออกแบบบทเรียนสำหรับ การเรียนการสอน	จัดลำดับของโครงสร้างของรายวิชา ออกแบบบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้		ระบุเนื้อหาสาระวิชาที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะต้องเกิดผล ในเนื้อหา วิชานั้นๆ
วิธีสอนและกิจกรรม การเรียนการสอน		ออกแบบกลวิธีการเรียนการสอน	การพิจารณาวิธีการเรียนการสอน	ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะให้จุดประสงค์ที่ ตั้งไว้สำเร็จไป
สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียน การสอน	การเลือกวัสดุการเรียน การสอน		การพิจารณาเลือกอุปกรณ์การเรียนการสอน	เลือกแหล่งข้อมูลอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยในการเรียน การสอน ระบุความช่วยเหลือที่ต้องการ เพื่อการพัฒนาและทดลอง กิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆ
การประเมินผล	การสร้างวิธีการประเมินผล	เตรียมการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทำการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ การสอน	การประเมินระหว่างเรียน การประเมินสรุป การกำหนดข้อทดสอบแบบอิงเกณฑ์	เตรียมการประเมินการเรียนรู้และผลลัพธ์ของโครงการ เตรียมผู้เรียนด้วยการทดสอบก่อนการสอน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การออกแบบการเรียนการสอน จากนักวิชาการและสถาบันวิชาการด้านการศึกษา (ต่อ)

แหล่งที่มา องค์ประกอบ	IDI	แมคคอมส์ ดิค และ แอนดริว และ กูดสัน	ทีศนา แชมมณี	เมอร์ริล
เป้าหมาย หลักการ และเหตุผล	ระบุปัญหา โดยการประเมินความต้องการ กำหนดข้อตกลงเบื้องต้น และปัญหา	การสำรวจความต้องการ ระบุเป้าหมายทั่วไป	แจกแจงสิ่งที่ต้องการสอนและพิจารณาเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ	
ลักษณะของผู้เรียน	วิเคราะห์สภาพการณ์ ผู้เกี่ยวข้อง เงื่อนไข และแหล่งทรัพยากร	วิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียน		
จุดประสงค์ของการเรียนรู้	ระบุวัตถุประสงค์นำทางและปลายทาง	รายละเอียดของจุดประสงค์/ผลของการเรียนรู้พัฒนาแบบวัดผลเพื่อวัดการบรรลุเป้าหมาย และจุดประสงค์ที่ตั้งไว้วิเคราะห์เป้าหมายและจุดประสงค์เพื่อกำหนดลักษณะและความต่อเนื่องของทักษะที่ต้องการพัฒนา	ระบุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้	เลือก ระบุและกำหนดจุดประสงค์ตามหมวดหมู่
โครงสร้างและเนื้อหาสาระวิชา			กำหนดเนื้อหาสาระ	เลือก ระบุและกำหนดโครงสร้างเนื้อหา เลือกและระบุการนำเสนอเนื้อหา เลือกและระบุบทเรียนเลือก และระบุการจัดการบทเรียน
วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	ระบุวิธีการ การเรียนรู้ การสอน	ระบุกลวิธีการเรียนการสอน เลือกวิธีการ/อุปกรณ์ที่จะนำกลวิธีการเรียนการสอนไปใช้	กำหนดยุทธศาสตร์การสอนเลือกวิธีสอน/ วางกระบวนการ/ขั้นตอนการสอน กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน	เลือกและระบุองค์ประกอบกลวิธี
สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน	ระบุสื่อวัสดุการสอน	พัฒนาอุปกรณ์ต่างๆโดยมีพื้นฐานจากกลวิธี และอุปกรณ์ที่เลือกแล้ว	กำหนดสื่อการเรียน	
การประเมินผล	พิสูจน์แบบ ทดลองใช้ รวบรวมข้อมูลการประเมิน แบบการประเมิน วิเคราะห์ผลลัพธ์ วัดจุดประสงค์ วิธีการ เทคนิคการประเมิน การนำไปใช้ หรือสร้างใหม่ ทบทวน ดัดสินใจนำไปปฏิบัติ	ประเมินระหว่างการดำเนินการและปรับปรุง วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ	กำหนดวิธีการประเมินผล	

ตารางที่ 5 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน

องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน	
<p>องค์ประกอบที่ 1</p> <p>เป้าหมาย หลักการและ เหตุผลสำหรับการเรียน การสอน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การตั้งเป้าหมาย และพัฒนาหลักการและเหตุผลสำหรับการเรียนรู้ (กันเตอร์และคณะ) ▪ การสำรวจความต้องการ (แมคคอลล์ม ดิค แอนดริวและกูดสัน) ▪ ตั้งเป้าหมายของการเรียนรู้ (ติกและแคร์) ▪ ระบุเป้าหมายของการเรียนรู้ (บริกส์) ▪ ตั้งเป้าหมาย ประเด็นสำคัญและเร่งด่วนที่ต้องนำมาพิจารณา (เคมปี) ▪ แจกแจงสิ่งที่ต้องการสอนและพิจารณาเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ (ทิตนา แชมมณี) ▪ ระบุเป้าหมายโดยทั่วไปและรายละเอียดของจุดประสงค์/ผลของการเรียนรู้ (แมคคอลล์ม ดิค แอนดริวและกูดสัน) ▪ วิเคราะห์เป้าหมายและจุดประสงค์เพื่อกำหนดลักษณะและความต่อเนื่องของทักษะที่ต้องการพัฒนา(แมคคอลล์ม ดิค แอนดริวและกูดสัน) ▪ ระบุปัญหา โดยการประเมินความต้องการ กำหนดข้อตกลงเบื้องต้น และปัญหา (IDI)
<p>องค์ประกอบที่ 2</p> <p>ลักษณะของผู้เรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การพิจารณานิสัยและบุคลิกลักษณะของผู้เรียน (ติกและแคร์) ▪ พิจารณาลักษณะของผู้เรียนที่ต้องคำนึงในระหว่างการวางแผน (เคมปี) ▪ วิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียน(แมคคอลล์ม ดิค แอนดริวและกูดสัน) ▪ วิเคราะห์สภาพการณ์ ผู้เกี่ยวข้อง เงื่อนไขแหล่งทรัพยากร (IDI)
<p>องค์ประกอบที่ 3</p> <p>จุดประสงค์ของการ เรียนรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การระบุจุดประสงค์ทั่วไปของการเรียนรู้ (กันเตอร์และคณะ) ▪ เขียนจุดประสงค์เชิงปฏิบัติ (บริกส์) ▪ การกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ (ติกและแคร์) ▪ เลือกหัวข้อที่ต้องการและตั้งจุดประสงค์ทั่วไป (เคมปี) ▪ ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะต้องเกิดผล ในเนื้อหาวิชานั้นๆ(เคมปี) ▪ ระบุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (เมอร์ริล) ▪ วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ (บริกส์) ▪ การวิเคราะห์ทักษะที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมาย (ติกและแคร์) ▪ ระบุจุดประสงค์นำทางและปลายทาง (IDI)

ตารางที่ 5 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน (ต่อ)

องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน	
<p>องค์ประกอบที่ 4 โครงสร้างและเนื้อหา สาระวิชา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เลือก ระบุ และกำหนดโครงสร้างเนื้อหา (เมอร์ริล) ▪ เลือก ระบุบทเรียน (เมอร์ริล) ▪ เลือกและระบุการจัดการบทเรียน (เมอร์ริล) ▪ การออกแบบบทเรียนสำหรับการเรียนการสอน (กันเตอร์และคณะ) ▪ การสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่แสดงถึงเนื้อหาของหลักสูตร/รายวิชาที่เรียน (กันเตอร์และคณะ) ▪ ระบุเนื้อหาสาระวิชาที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ (เคมปี) ▪ จัดลำดับของโครงสร้างของรายวิชา (บริกส์) ▪ การออกแบบบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้(บริกส์) ▪ กำหนดเนื้อหาสาระ (ทิตนา แชมมณี)
<p>องค์ประกอบที่ 5 วิธีสอนและ กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ระบุกลวิธีการเรียนการสอนที่มีพื้นฐานจากการวิเคราะห์งานและผู้เรียน (แมคคอมส์ ดิค และแอนดริว และกูดสัน) ▪ ออกแบบกลวิธีการเรียนการสอน (บริกส์) ▪ การพิจารณาวิธีการเรียนการสอน (ติก และแคร์) ▪ เลือกและระบุองค์ประกอบกลวิธี (เมอร์ริล) ▪ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะให้จุดประสงค์ที่ตั้งไว้สำเร็จไป (เคมปี) ▪ กำหนดยุทธศาสตร์การสอน (ทิตนา แชมมณี) ▪ เลือกวิธีสอน/วางกระบวนการ/ขั้นตอนการสอน (ทิตนา แชมมณี) ▪ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน (ทิตยา แชมมณี) ▪ เลือกวิธีการที่จะนำกลวิธีการเรียนการสอนไปใช้ (IDI)

ตารางที่ 5 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน (ต่อ)

องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน	
องค์ประกอบที่ 6 การประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ พัฒนาแบบวัดผลเพื่อวัดการบรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ (แมคคอมส์ ดิค และแอนดริว และกูดสัน) ▪ การสร้างวิธีการประเมินผล (กันเตอร์ และคณะ) ▪ ทำการประเมินผลระหว่างการเรียนการสอน (บริกส์) ▪ กำหนดวิธีการประเมินผล (ทิตนา แชมมณี) ▪ การกำหนดข้อทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (ติกและแคร์) ▪ เตรียมการวัด ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (บริกส์) ▪ การประเมินระหว่างเรียน/ การประเมินสรุป (ติกและแคร์) ▪ เตรียมการประเมินการเรียนรู้และผลลัพธ์ของโครงการ(เคมปี) ▪ เตรียมผู้เรียนด้วยการทดสอบก่อนการสอน(เคมปี) ▪ ประเมินระหว่างการดำเนินการและปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ (IDI; แมคคอมส์ ดิค และแอนดริว และกูดสัน)
องค์ประกอบที่ 7 สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การเรียนรู้การสอน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเลือกวัสดุการเรียนรู้การสอน (กันเตอร์และคณะ) ▪ การพิจารณาเลือกอุปกรณ์การเรียนรู้การสอน (ติก และแคร์) ▪ เลือกแหล่งข้อมูล อุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยในการเรียนการสอน (เคมปี) ▪ ระบุอุปกรณ์ต่างๆ /กำหนดสื่อการเรียน (เมอร์ริล) ▪ พัฒนาอุปกรณ์ต่างๆโดยมีพื้นฐานจากกลวิธีและอุปกรณ์ที่เลือกแล้ว (แมคคอมส์ ดิค และแอนดริว และกูดสัน; IDI) ▪ กำหนดสื่อการเรียน (ทิตนา แชมมณี)

จากตารางที่ 4 และ 5 พบว่า กันเตอร์และคณะ บริกส์ ดิกและแคร์ เคมปี สถาบันพัฒนา สื่อการศึกษา (IDI) และทิตนา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรระบุเป้าหมายของการเรียนการสอน จุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ วิธีสอนและกิจกรรมการเรียน การสอน การประเมินผล สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้การสอน ไว้ในแบบการเรียนรู้การสอน โดยที่ กันเตอร์และคณะ ยังกล่าวถึง การระบุถึงหลักการและเหตุผลของแบบการเรียนรู้การสอนด้วย นอกจากนี้ เคมปี แมคคอมส์ ดิค แอนดริวและกูดสัน และสถาบันพัฒนาสื่อการศึกษา ยังได้เสนอองค์ประกอบ ตัวลักษณะของผู้เรียนในแบบการเรียนรู้การสอน

ผลของการออกแบบการเรียนการสอนคือรูปแบบหรือแบบแผนการเรียนการสอน (Good, 1973) ดังนั้น จากการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆของการออกแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของนักวิชาการและสถาบันวิชาการด้านการศึกษา จึงสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแบบการเรียนการสอนได้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เป้าหมาย หลักการและเหตุผล
2. ลักษณะของผู้เรียน
3. จุดประสงค์ของการเรียนรู้
4. โครงสร้างและเนื้อหาสาระวิชา
5. วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
6. การประเมินผล
7. สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบของแบบการเรียนการสอนทั้งหมดนี้ ไปพัฒนาตามขั้นตอนต่อไปในงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐาน ทฤษฎี และหลักการเรียนรู้ด้วยการ รับใช้สังคม

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดพื้นฐาน ทฤษฎี และหลักการ
เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมนั้น ได้นำเสนอเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการ
รับใช้สังคม

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดและหลักการเรียนรู้ด้วยการ
รับใช้สังคม

ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
นำมาจากแนวคิดทางการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ ปรัชญาพัฒนาการนิยม ปรัชญาปฏิรูปนิยม
เปาโล แฟร์ร และ เดวิด คอรับ

ผลการวิเคราะห์ ทฤษฎี แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ได้นำ
เสนอ ในตารางที่ 6

ผลการสังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ได้นำเสนอใน
ตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

แหล่งที่มา แนวคิด	จอห์น ดิวอี้	ปรัชญาพัฒนาการนิยม	ปรัชญาปฏิรูปนิยม	เปาโล แฟร์รี	เดวิด คอลบ์
1 การเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้วิชาการจากประสบการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> กระบวนการเรียนการสอนด้วยการแก้ปัญหาและการปฏิบัติจริง 	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้ด้วยการกระทำและการแก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้และเปลี่ยนจิตสำนึกมาจากการกระทำและการวิพากษ์ไตร่ตรอง 	<ul style="list-style-type: none"> การมีประสบการณ์ในสถานการณ์จริง การประมวลความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ การนำความรู้/ทักษะไป ทดลองปฏิบัติ อย่างกระตือรือร้น
2 ประสบการณ์การเรียนรู้มาจากความเป็นจริงของสังคม	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาเป็นการเรียนรู้เพื่อเข้าใจในปัญหาของชีวิตและสังคมปัจจุบัน 		<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาต้องมีส่วนในการพัฒนาสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีจิตสำนึก และมีความสามารถเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของตนได้ 	
3 การไตร่ตรองทำให้เกิดการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> การใช้ความคิดไตร่ตรองเพื่อเกิดการเรียนรู้ 			<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้และเปลี่ยนจิตสำนึกมาจากการกระทำและการวิพากษ์ไตร่ตรอง ผู้เรียนใช้ความคิดใคร่ครวญ วิพากษ์ไตร่ตรอง 	<ul style="list-style-type: none"> การสังเกตอย่างไตร่ตรอง
4 บทบาทผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนเรียนรู้จากการกระทำ 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง แสดงความคิดเห็น อภิปราย 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนใช้ความคิดใคร่ครวญ วิพากษ์ไตร่ตรอง ผู้เรียนมีจิตสำนึก และมีความสามารถเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของตนได้ 	
5 บทบาทผู้สอน		<ul style="list-style-type: none"> ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะประเด็นสังคม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้สอนเป็นผู้เตรียมการ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ประสานสัมพันธ์ 	
6 จุดมุ่งหมายของการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาส่งเสริมสังคมประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้เพื่อตระหนักถึงหน้าที่ต่อสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาเป็นการเสริมพลังอำนาจของประชาชนและชุมชน 	

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม	
<p>กลุ่มที่ 1</p> <p>การเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนรู้วิชาการจากประสบการณ์ (ดิวอี้) ● กระบวนการเรียนการสอน ด้วยการแก้ปัญหาและการปฏิบัติจริง (พิพัฒนาการนิยม) ● การเรียนรู้ด้วยการกระทำและการแก้ปัญหา (ปฏิรูปนิยม) ● การมีประสบการณ์ในสถานการณ์จริง (คอร์บ) ● การประมวลความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ (คอร์บ) ● การเรียนรู้และเปลี่ยนจิตสำนึกมาจากการกระทำและการวิพากษ์ไตร่ตรอง (แฟร์ร) ● การนำความรู้/ทักษะไป ทดลองปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น (คอร์บ)
<p>กลุ่มที่ 2</p> <p>ประสบการณ์การเรียนรู้มาจากความเป็นจริงของสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การศึกษาเป็นการเรียนรู้เพื่อเข้าใจในปัญหาของชีวิตและสังคมปัจจุบัน (ดิวอี้) ● การศึกษาต้องมีส่วนในการพัฒนาสังคม (ปฏิรูปนิยม) ● การศึกษาเป็นการเสริมพลังอำนาจของประชาชนและชุมชน (แฟร์ร)
<p>กลุ่มที่ 3</p> <p>การไตร่ตรองทำให้เกิดการเรียนรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การใช้ความคิดไตร่ตรองเพื่อเกิดการเรียนรู้ (ดิวอี้) ● การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (คอร์บ) ● การเรียนรู้และเปลี่ยนจิตสำนึกมาจากการกระทำและการวิพากษ์ไตร่ตรอง (แฟร์ร) ● ผู้เรียนใช้ความคิดใคร่ครวญ วิพากษ์ไตร่ตรอง (แฟร์ร)
<p>กลุ่มที่ 4</p> <p>บทบาทผู้เรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน (พิพัฒนาการนิยม) ● ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน (พิพัฒนาการนิยม) ● ผู้เรียนมีจิตสำนึก และมีความสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตนได้ (แฟร์ร) ● ผู้เรียนใช้ความคิดใคร่ครวญ วิพากษ์ไตร่ตรอง (แฟร์ร) ● ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง แสดงความคิดเห็น อภิปราย (ปฏิรูปนิยม)

ตารางที่ 7 ผลการสังเคราะห์ แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (ต่อ)

แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม	
<p>กลุ่มที่ 5 บทบาทผู้สอน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะประเด็นสังคม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (ปฏิรูปนิยม) ● ผู้สอนเป็นผู้เตรียมการ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ประสานสัมพันธ์ (แฟร์ร) ● ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ให้คำปรึกษา (พัฒนาการนิยม)
<p>กลุ่มที่ 6 จุดมุ่งหมาย ของการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน (พัฒนาการนิยม) ● การเรียนรู้เพื่อตระหนักถึงหน้าที่ต่อสังคม (ปฏิรูปนิยม) ● การศึกษาส่งเสริมสังคมประชาธิปไตย (ดิวอี้) ● การศึกษาเป็นการเสริมพลังอำนาจของประชาชนและชุมชน (แฟร์ร)

จากตารางที่ 6 และ 7 จึงสรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมี 6 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติจริง อาศัยการแก้ปัญหา มีประสบการณ์ในสถานการณ์จริง มีการประมวลความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้และการปฏิบัติ
2. ประสบการณ์การเรียนรู้มาจากปัญหา ความเป็นจริงของสังคม
3. การไตร่ตรองทำให้เกิดการเรียนรู้ และการเปลี่ยนจิตสำนึก
4. ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น
5. ผู้สอนมีบทบาทในการเตรียมการ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ชี้แนะ อำนวยความสะดวก ประสานสัมพันธ์
6. จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อสังคมประชาธิปไตย ให้ตระหนักต่อหน้าที่ในสังคม และส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน

ทั้งหมดนี้ เป็นแนวคิดสำคัญอันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ผลการวิเคราะห์ หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จากนักวิชาการและสถาบันวิชาการด้านการศึกษาต่างๆ คือ เดล์ฟและคณะ เบฮอร์แมนและคณะ ไวเกอร์ท เออลิช โฮวาร์ด สมาคมอุดมศึกษาแห่งชาติ และ National and Community Service Trust Act 1993 ที่นำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มาเผยแพร่และประยุกต์ใช้ ได้นำเสนอใน ตารางที่ 8

ผลการสังเคราะห์ หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จากนักวิชาการและสถาบันวิชาการด้านการศึกษา ได้นำเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมจากนักวิชาการและสถาบันวิชาการด้านการศึกษาต่างๆ

แหล่งที่มา	เดล์ฟและคณะ	เบฮอร์แมน และคณะ	ไวเกอร์ท	เออลิช	สมาคมอุดมศึกษาแห่งชาติ	โซวาร์ด	National and Community Service Trust Act 1993
หลักการ							
1 การเรียนรู้วิชาการบูรณาการกับการทำกิจกรรมรับใช้สังคม	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้วิชาการควบคู่กับการทำกิจกรรมรับใช้สังคม 	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมรับใช้สังคมต้องบูรณาการในหลักสูตรรายวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้วิชาการควบคู่กับการทำกิจกรรมรับใช้สังคม กิจกรรมการรับใช้สังคมที่ผู้เรียนทำมาจากจุดประสงค์ของรายวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมรับใช้สังคมต้องบูรณาการในหลักสูตรรายวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการรับใช้สังคมที่ผู้เรียนทำมาจากจุดประสงค์ของรายวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> การเรียนรู้วิชาการควบคู่กับการทำกิจกรรมรับใช้สังคม บูรณาการความรู้กับกิจกรรมการรับใช้ กิจกรรมรับใช้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรรายวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการรับใช้สังคมที่ผู้เรียนทำมาจากจุดประสงค์ของรายวิชา
2 การทำกิจกรรมรับใช้สังคมมาจากความต้องการของสภาพสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนและชุมชนเรียนรู้จากกันและกัน 	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมรับใช้สังคมมาจากความต้องการหรือปัญหาของชุมชนและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน ขยายโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการรับใช้สังคมตอบสนองความต้องการหรือเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ชุมชนเป็นผู้ระบุความต้องการ 	<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมรับใช้สังคมมาจากความต้องการหรือปัญหาของชุมชน และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน ขยายโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> มุ่งไปยังความต้องการของชุมชนและความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> มุ่งไปยังความต้องการของชุมชน และความร่วมมือของโรงเรียน 	
3 การได้รตรงเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม		<ul style="list-style-type: none"> มีกระบวนการได้รตรงในการเรียนรู้และการกระทำอย่างเป็นระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> มีการได้รตรงบูรณาการอยู่ในจุดประสงค์ของรายวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> มีกระบวนการได้รตรงในการเรียนรู้และการกระทำอย่างเป็นระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> มีกระบวนการได้รตรงเชื่อมโยงความรู้กับกิจกรรมการรับใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> มีเวลาได้รตรงอย่างเป็นระบบ 	

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมจากนักวิชาการและสถาบันวิชาการด้านการศึกษาต่างๆ (ต่อ)

แหล่งที่มา	เดล์ฟและคณะ	เบฮอร์แมน และคณะ	ไวเกอร์ท	เอลิช	สมาคมอุดมศึกษา แห่งชาติ	โฮวาร์ด	National and Community Service Trust Act 1993
หลักการ							
4 ผู้เรียนที่ กระตือรือร้น	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะที่เรียนรู้ใน สถานการณ์จริง 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การเรียนรู้และการรับใช้ อย่างกระตือรือร้น ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความ รู้และทักษะที่เรียนรู้ในสถาน การณ์จริง 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนทำกิจกรรมการ รับใช้สังคมอย่างมีความ หมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนเรียนรู้และ พัฒนาด้วยการมีส่วนร่วม อย่างกระตือรือร้นใน ประสบการณ์การรับใช้ ผู้เรียนประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะที่เรียนรู้ ในสถานการณ์จริง 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนทำ กิจกรรมการรับใช้ สังคมอย่างมี ความหมาย 		<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนทำกิจกรรมรับใช้ สังคมตามความสนใจและ ความสามารถ
5 บทบาทผู้สอน		<ul style="list-style-type: none"> มีการเตรียมการอย่าง เป็นระบบโดยผู้เกี่ยวข้อง 		<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการรับใช้มี การเตรียมการอย่างเป็น ระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> มีการเตรียมการ อย่างเป็นระบบ โดยผู้สอน 		
6 จุดมุ่งหมาย ของการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริม ความเป็นพลเมืองดี ความรับผิดชอบต่อสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้สึกลึกซึ้ง ต่อ ผู้อื่น 		<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาความรู้สึกลึก ซึ้งต่อผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> มีจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมความ เป็นพลเมืองดี 		<ul style="list-style-type: none"> มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริม ความเป็นพลเมืองดี ความรับผิดชอบต่อสังคม
7 การวัดผล ประเมินผล			<ul style="list-style-type: none"> มีการวัดผลและ ประเมินผล ทั้งจากการเรียน เนื้อหาวิชาการและการทำ กิจกรรมรับใช้สังคม 				

ตารางที่ 9 ผลการสังเคราะห์หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

หลักการ	แหล่งที่มา
<p>หลักการที่ 1</p> <p>การเรียนรู้วิชาการบูรณาการกับการทำกิจกรรมรับใช้สังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเรียนรู้วิชาการควบคู่กับการทำกิจกรรมรับใช้สังคม (เดล์ฟ; ไวเกอร์ท; โฮวาร์ด) ▪ บูรณาการความรู้กับกิจกรรมการรับใช้ (โฮวาร์ด) ▪ กิจกรรมรับใช้สังคมต้องบูรณาการในหลักสูตรรายวิชา (เบฮอร์แมน) ▪ กิจกรรมการรับใช้สังคมที่ผู้เรียนทำมาจากจุดประสงค์ของรายวิชา (National and community Service Trust Act 1993; ไวเกอร์ท; สมาคมอุดมศึกษาแห่งชาติ) ▪ กิจกรรมรับใช้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรรายวิชา (เออลิช; โฮวาร์ด)
<p>หลักการที่ 2</p> <p>การทำกิจกรรมรับใช้สังคมมาจากความต้องการของสภาพสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กิจกรรมรับใช้สังคมมาจากความต้องการหรือปัญหาของชุมชน และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน (เออลิช; เบฮอร์แมน) ▪ มุ่งไปยังความต้องการของชุมชน และความร่วมมือของโรงเรียน (National and Community Service Trust Act 1993; สมาคมอุดมศึกษาแห่งชาติ) ▪ กิจกรรมการรับใช้สังคมตอบสนองความต้องการหรือเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง (ไวเกอร์ท) ▪ ชุมชนเป็นผู้ระบุความต้องการ (ไวเกอร์ท) ▪ กิจกรรมการรับใช้มีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ(เออลิช) ▪ ผู้เรียนและชุมชนเรียนรู้จากกันและกัน (เดล์ฟ) ▪ ขยายโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียน (เบฮอร์แมน)
<p>หลักการที่ 3</p> <p>การได้ตรองเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีกระบวนการได้ตรองในการเรียนรู้และการกระทำอย่างเป็นระบบ (เบฮอร์แมน และคณะ) ▪ มีเวลาได้ตรองอย่างเป็นระบบ (National and Community Service Trust Act 1993) ▪ มีกระบวนการได้ตรองในการเรียนรู้และการกระทำอย่างเป็นระบบ (เออลิช) ▪ มีการได้ตรองบูรณาการอยู่ในจุดประสงค์ของรายวิชา (ไวเกอร์ท) ▪ มีกระบวนการได้ตรองเชื่อมโยงความรู้กับกิจกรรมการรับใช้ (สมาคมอุดมศึกษา)

ตารางที่ 9 ผลการสังเคราะห์หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (ต่อ)

หลักการ	แหล่งที่มา
หลักการที่ 4 ผู้เรียนที่กระตือรือร้น	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในประสบการณ์การรับใช้ (เออลิช) ▪ ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่เรียนรู้ในสถานการณ์จริง (เดล์ฟและคณะ) ▪ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและการรับใช้อย่างกระตือรือร้น (เบฮอร์แมน) ▪ ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่เรียนรู้ในสถานการณ์จริง (เออลิช; เบฮอร์แมน) ▪ ผู้เรียนทำกิจกรรมรับใช้สังคมตามความสนใจและความสามารถ (National and Community Service Trust Act 1993) ▪ ผู้เรียนทำกิจกรรมการรับใช้สังคมอย่างมีความหมาย (สมาคมอุดมศึกษา; ไวเกอร์ท)
กลุ่มที่ 5 บทบาทผู้สอน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการเตรียมการอย่างเป็นระบบโดยผู้เกี่ยวข้อง (เบฮอร์แมน) ▪ มีการเตรียมการอย่างเป็นระบบโดยผู้สอน (สมาคมอุดมศึกษา)
กลุ่มที่ 6 จุดมุ่งหมายของการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ความรับผิดชอบ ต่อสังคม (เดล์ฟและคณะ ;National and Community Service Trust Act 1993) ▪ พัฒนาความรู้สึกลึกซึ้งต่อผู้อื่น (เบฮอร์แมน; เออลิช) ▪ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี (สมาคมอุดมศึกษา)
กลุ่มที่ 7 การวัดผล ประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการวัดผลและประเมินผล ทั้งในการเรียนเนื้อหาวิชาการและ การทำกิจกรรมรับใช้สังคม (ไวเกอร์ท)

จากตารางที่ 8 พบว่า เดล์ฟและคณะ เบฮอร์แมนและคณะ ไวเกอร์ท โฮวาร์ด เออลิช และสมาคมอุดมศึกษา มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นการเรียนรู้วิชาการที่มีกิจกรรมการรับใช้สังคมบูรณาการอยู่ในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นๆ และ กิจกรรมรับใช้สังคมนี้อาจเกิดขึ้นจากการศึกษาความต้องการหรือปัญหาของชุมชน พร้อมกับกระบวนการไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียน รู้จักใช้ความคิดใคร่ครวญ สรุปความคิดรวบยอดจากการเรียนรู้และการปฏิบัติ

เบฮอร์แมน ไวเกอร์ท สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสมาคมอุดมศึกษาให้ความสำคัญแก่ลักษณะของผู้เรียนที่กระตือรือร้น การส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ความรับผิดชอบ ต่อสังคม การส่งเสริมประชาธิปไตย และการพัฒนาความรู้สึกลึกซึ้งต่อผู้อื่น

ส่วน เบฮอร์แมน และสมาคมอุดมศึกษา เพิ่มเติมว่าทั้งหมดนี้ ต้องมีการเตรียมการ อย่างเป็นระบบโดยผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง ประเด็นสุดท้าย ไวเกอร์ท เพิ่มการวัดและประเมินผล ไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

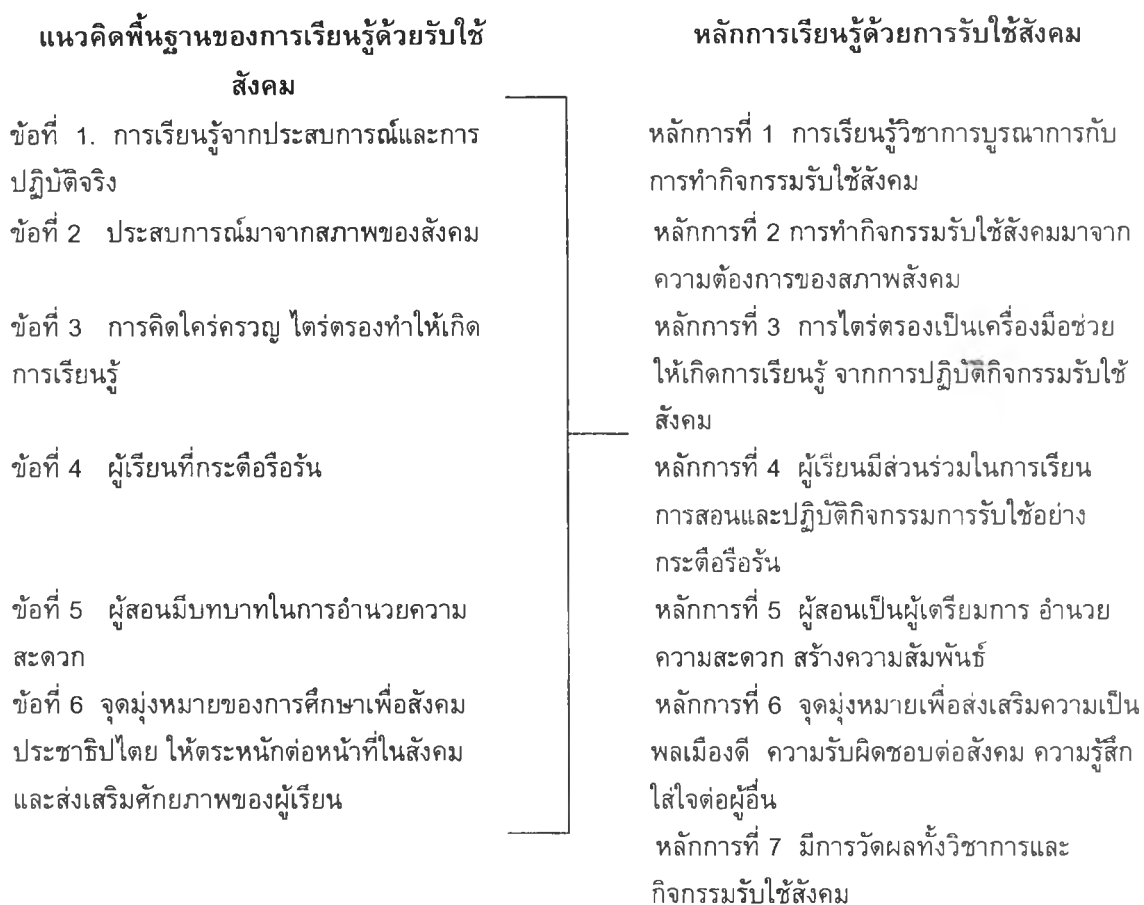
เมื่อได้หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมแล้ว ผู้วิจัยจึงนำไปพัฒนาตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

จากตารางที่ 9 จึงสรุปได้ว่า หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีดังนี้

1. การเรียนรู้วิชาการบูรณาการกับการทำกิจกรรมรับใช้สังคม
2. การทำกิจกรรมรับใช้สังคมมาจากความต้องการของสภาพสังคม
3. การได้รตรองอย่างเป็นระบบเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม
4. การเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น
5. ผู้สอนมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ
6. มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีและรับผิดชอบต่อสังคม
7. มีการวัดและประเมินผลทั้งด้านวิชาการและการรับใช้สังคม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มาเชื่อมโยงกับหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อเห็นความสัมพันธ์ให้ชัดเจนขึ้น ดังแสดงในแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 ผลการเชื่อมโยงแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

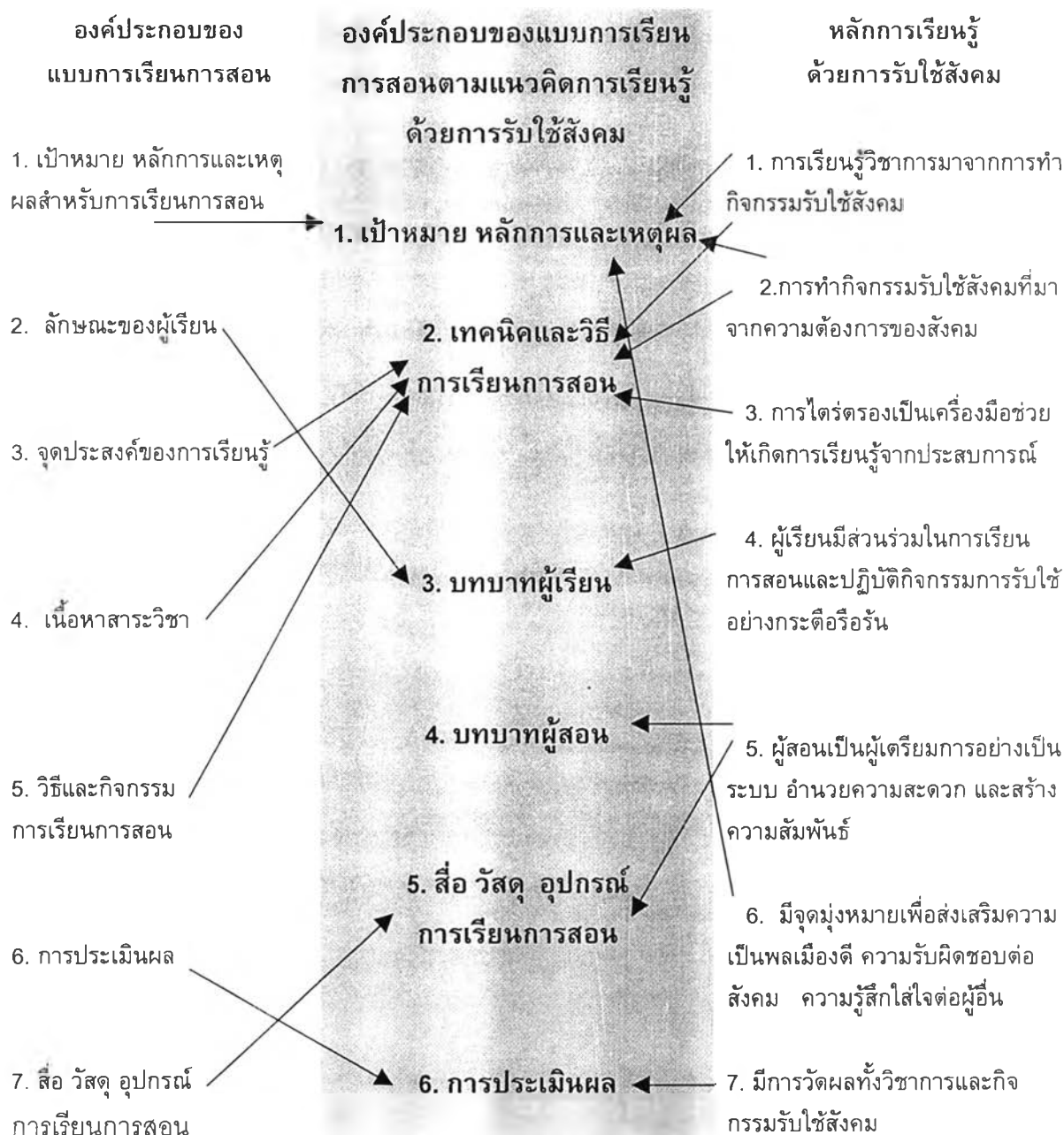

จากแผนภาพที่ 6 จะเห็นได้ว่า แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นพื้นฐานของหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ทั้ง 6 ข้อ ยกเว้นหลักการที่ 7 ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญหลักการหนึ่งของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมอันกล่าวถึงการวัดผลและประเมินผล ทั้งในด้านการเรียนวิชาการและกิจกรรมรับใช้สังคม

ผลการสังเคราะห์ เชื่อมโยง องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน กับหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ผลการสังเคราะห์ เชื่อมโยง องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน กับหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ได้นำเสนอ ในแผนภาพที่ 7 ดังนี้

แผนภาพที่ 7 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอน กับหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

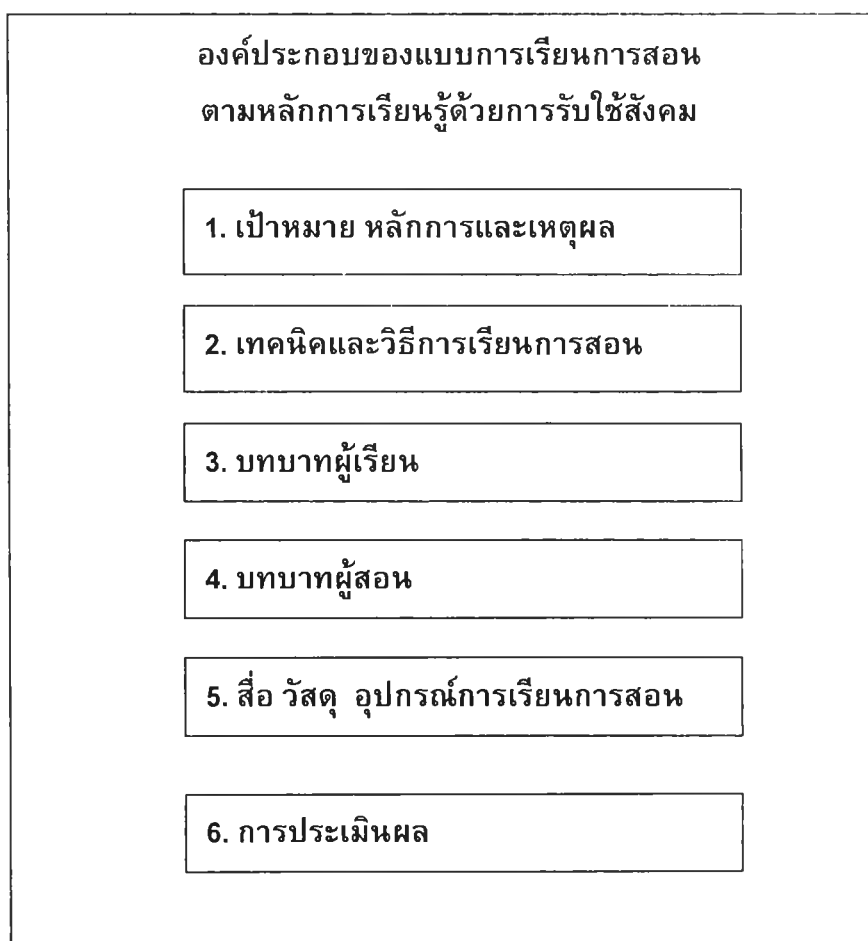

จากแผนภาพที่ 7 พบว่า องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอนทั่วไป และ หลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีความสอดคล้องกันในองค์ประกอบด้าน เป้าหมาย หลัก การและเหตุผล เทคนิคและวิธีการเรียนการสอน บทบาทผู้เรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียน การสอน และการประเมินผล ยกเว้นองค์ประกอบด้านบทบาทผู้สอน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้แบบการเรียนรู้การสอนมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น องค์ประกอบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และวิธีสอน ผู้วิจัยนำมารวมไว้ในองค์ประกอบด้านเทคนิคและวิธีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่นำมาพิจารณาเมื่อนำไปบูรณาการในรายวิชาต่างๆ

ผู้วิจัยจึงสรุปองค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่ามี 6 ประการ ดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 องค์ประกอบของแบบการเรียนรู้การสอนตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ผลการสร้างแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ในการสร้างแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการพัฒนาแบบการเรียนการสอน ดังนี้

1. ผลการพัฒนางองค์ประกอบด้านเป้าหมาย หลักการและเหตุผลของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีดังต่อไปนี้

เป้าหมาย หลักการและเหตุผลของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ผลการสังเคราะห์ เป้าหมาย หลักการและเหตุผล ของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้วิจัยศึกษาจากจอห์น ดิวอี้ เปาโล แฟร์ร ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม ปรัชญาปฏิรูปนิยม และเดวิด คอลบ์ และนำเสนอในแผนภาพที่ 9 ดังนี้

แผนภาพที่ 9 ผลการสังเคราะห์ เป้าหมาย หลักการและเหตุผลของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

แหล่งที่มา	แบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
<p>จอห์น ดิวอี้</p> <p>เปาโล แฟร์ร</p> <p>ปรัชญา พิพัฒนาการนิยม</p> <p>ปรัชญาปฏิรูปนิยม</p> <p>เดวิด คอรัป</p>	<p>เป้าหมายของแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักชะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น</p> <p>หลักการและเหตุผล</p> <p>การศึกษาควรมีส่วนในการสร้างสรรค์สังคมประชาธิปไตย โดยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมองเห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และแสดงออกด้วยทำกิจกรรมการรับใช้สังคม ตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของสังคม ที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ ประยุกต์ใช้ศักยภาพ ความรู้ วิชาการ ทักษะความสามารถ ของตนเอง เพื่อทำกิจกรรมรับใช้สังคม เป็นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ของตน อันทำให้ชุมชนและสถานศึกษาเป็นหน่วยสนับสนุนและแหล่งในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน</p>

จากแผนภาพที่ 9 พบว่า จอห์น ดิวอี้ เปาโล แฟร์ร ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม ปรัชญาปฏิรูปนิยม และเดวิด คอรัป มีความเห็นสอดคล้องกัน ทั้งในเป้าหมายของแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักชะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงหลักการและเหตุผลของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่ให้ความสำคัญของการศึกษาว่าควรเป็นการศึกษาที่สร้างสรรค์สังคมใหม่ โดยอาศัยผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาจนเป็นสมาชิกที่ร่วมรับผิดชอบ และสร้างสรรค์สังคมอย่างกระตือรือร้น อาศัยความรู้ความสามารถที่มีอยู่

2. ผลการพัฒนางองค์ประกอบด้านเทคนิคและวิธีการเรียนการสอนของแบบ การเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ซึ่งได้ผลเป็นเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีดังต่อไปนี้

เทคนิคและวิธีการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ สังเคราะห์ เทคนิคและวิธีการเรียนการสอน นำมาจากรูปแบบ การเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ของเปาโล แฟร์ เดวิด คอร์บ เดล์ฟและคณะ บูธ และ Close up foundation

ผลการสังเคราะห์เทคนิคและวิธีการเรียนการสอน ของแบบการเรียนการสอนที่ ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ได้นำเสนอในตารางที่ 10 และ 11 ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงการวิเคราะห์ เชื่อมโยงขั้นตอนการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

แหล่งที่มา	เปาโล แฟร์ร	เดวิด คอล์ป	เดล์ฟ และคณะ	Close up Foundation	บูธ
วิธีการเรียนการสอน					
การเรียนรู้ วิชาการ	<ul style="list-style-type: none"> • การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นจริง • การสรุปความคิด/สิ่งที่เรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> • การปฏิบัติจริง • การประมวลความคิดรวบยอด 		<ul style="list-style-type: none"> • การเลือกปัญหาของชุมชนตามความสนใจของผู้เรียน • การศึกษานโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระของรายวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> • การกำหนดประเด็นปัญหาตามความสนใจ และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียน • การเสนอแนวทางแก้ปัญหาอาศัยความรู้และทักษะที่มีอยู่หรือเพิ่มเติมขึ้น
การทำกิจกรรม รับใช้สังคม	<ul style="list-style-type: none"> • การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> • การทดลองอย่างกระตือรือร้น 	<ul style="list-style-type: none"> • การสำรวจประสบการณ์การรับใช้สังคม • การกระทำตามความตระหนัก • การปฏิบัติจนเป็นนิสัยหรือคุณสมบัติภายใน 	<ul style="list-style-type: none"> • การเตรียมการด้วยการระดมชุมชน • การปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคมตามที่วางโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> • การทดลองแก้ปัญหา
การไตร่ตรอง	<ul style="list-style-type: none"> • การแสวงหาความหมายจากสถานการณ์นำเสนอ • การวิพากษ์ สนทนาให้เหตุผลจนกระจ่างในประเด็นที่สำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> • การสังเกตอย่างไตร่ตรอง 	<ul style="list-style-type: none"> • การแจกแจงประสบการณ์ให้ชัดเจน • การตระหนักต่อความสำคัญของประสบการณ์การรับใช้สังคม 	<ul style="list-style-type: none"> • การไตร่ตรอง เชื่อมโยงการทำกิจกรรมรับใช้สังคมกับการเรียนรู้วิชาการ 	
การประเมินและ แสดงผลงาน				<ul style="list-style-type: none"> • การประเมินผล และแสดงผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • การสรุปผล และการนำเสนอผลงาน

ตารางที่ 11 ผลการสังเคราะห์เทคนิคและวิธีการเรียนการสอน

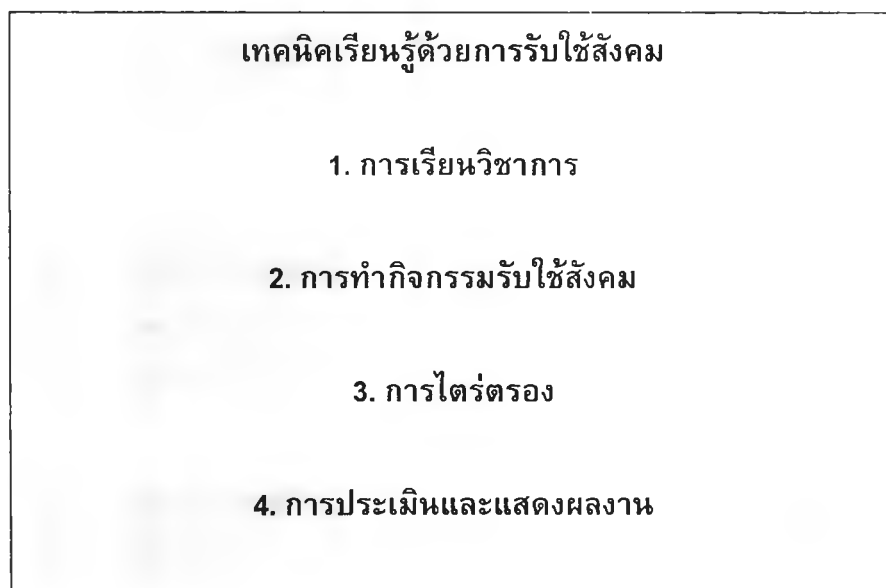
เทคนิคและวิธีการเรียนการสอน

<p>กลุ่ม 1 การเรียนรู้วิชา การ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นจริง (แฟร์ร) ● การศึกษานโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระของรายวิชา (Close up foundation) ● การกำหนดประเด็นปัญหาตามความสนใจ และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียน (บุธ) ● การสรุปความคิด/สิ่งที่เรียนรู้ (แฟร์ร) ● การประมวลความคิดรวบยอด (คอล์บ) ● การเสนอแนวทางแก้ปัญหา อาศัยความรู้และทักษะที่มีอยู่หรือเพิ่มเติมขึ้น (บุธ)
<p>กลุ่ม 2 การทำกิจกรรม รับใช้ สังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเตรียมการด้วยการระดมชุมชน (Close up foundation) ● การเลือกปัญหาของชุมชนตามความสนใจของผู้เรียน(Close up foundation) ● การสำรวจประสบการณ์การรับใช้สังคม ● การปฏิบัติจริง (คอล์บ) ● การทดลองแก้ปัญหา (บุธ) ● การทดลองอย่างกระตือรือร้น (คอล์บ) ● การปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคมตามที่วางโครงการ (Close up foundation) ● การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติ (แฟร์ร) ● การกระทำตามความตระหนัก (เดล์ฟ และคณะ) ● การปฏิบัติจนเป็นนิสัยหรือคุณสมบัติภายใน (เดล์ฟ และคณะ)
<p>กลุ่ม 3 การไตร่ตรอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การแสวงหาความหมายจากสถานการณ์นำเสนอ (แฟร์ร) ● การวิพากษ์ สนทนาให้เหตุผล จนกระจ่างในประเด็นที่สำคัญ(แฟร์ร) ● การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (คอล์บ) ● การไตร่ตรอง เชื่อมโยงการทำกิจกรรมรับใช้สังคมกับการเรียนรู้วิชาการ (Close up foundation) ● การแจกแจงประประสบการณ์ให้ชัดเจน (เดล์ฟ และคณะ) ● การตระหนักต่อความสำคัญของประสบการณ์การรับใช้สังคม (เดล์ฟ และคณะ)
<p>กลุ่ม 4 การประเมิน ผล และแสดง ผลงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การประเมินผล และแสดงผลงาน (Close up foundation) ● การสรุปผล และการนำเสนอผลงาน (บุธ)

จากตารางที่ 10 และ 11 พบว่า เปาโล แฟร์รี Close up Foundation เดล์ฟ และคณะ และ บูธ มีความเห็นสอดคล้องกันในด้านการเรียนวิชาการ ส่วน เปาโล แฟร์รี เดล์ฟ และคณะ Close up Foundation ยังมีความเห็นสอดคล้องในการทำกิจกรรมการรับใช้สังคม โดยที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจ นอกจากนี้ เปาโล แฟร์รี เดล์ฟ และคณะ โฮวาร์ดและคณะ และ Close up Foundation มีความเห็นสอดคล้องกัน ในด้านการไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ Close up Foundation และบูธ ยังมีความเห็นสอดคล้องกันในด้าน การประเมินและแสดงผลงาน

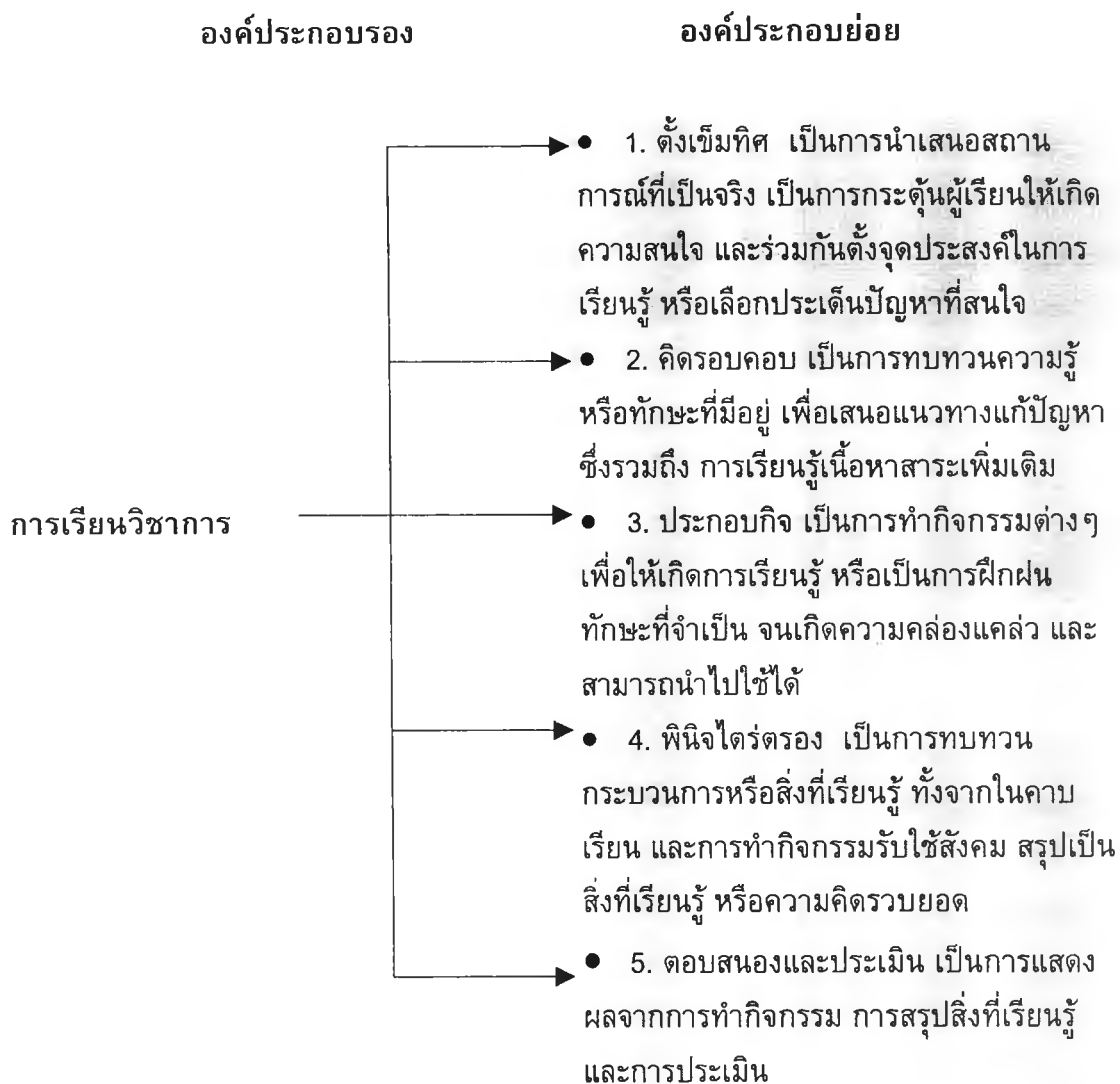
จากการวิเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีเทคนิคและวิธีการเรียนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งเรียกว่า เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 4 กิจกรรม คือ การเรียนวิชาการ การทำกิจกรรมการรับใช้สังคม การไตร่ตรอง และการประเมินและแสดงผลงาน ดังแสดงในแผนภาพที่ 10

แผนภาพที่ 10 เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

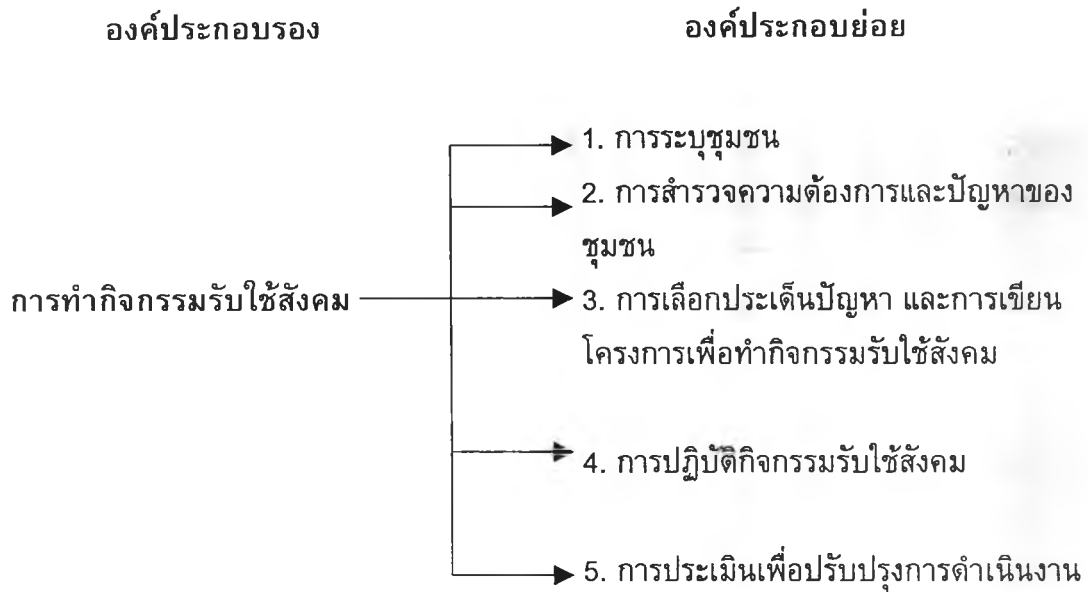

เมื่อได้องค์ประกอบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยในแต่ละขั้นตอน ดังแสดงในแผนภาพที่ 11-14

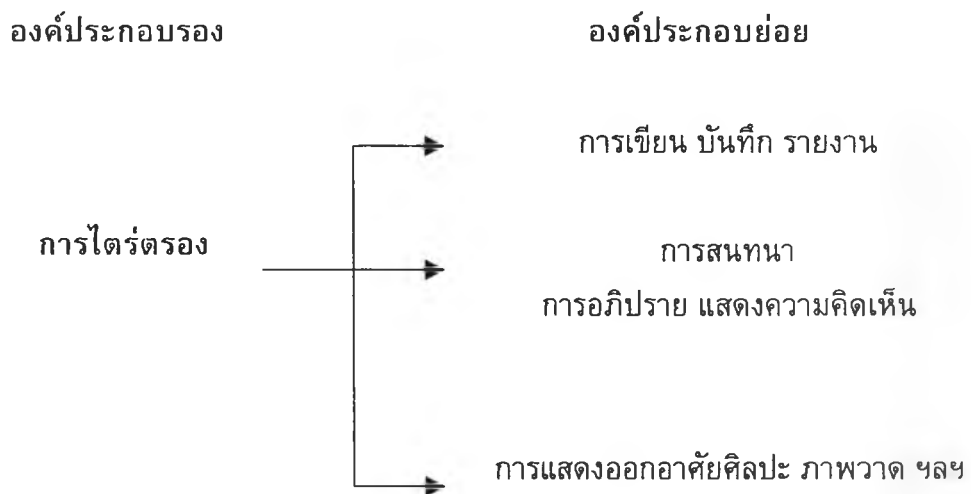
แผนภาพที่ 11 แสดงขั้นตอนของการเรียนวิชาการ

แผนภาพที่ 12 องค์ประกอบย่อยของการทำกิจกรรมรับใช้สังคม

แผนภาพที่ 13 องค์ประกอบย่อยของการไตร่ตรอง

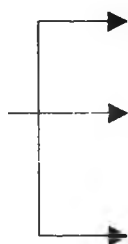

แผนภาพที่ 14 องค์ประกอบย่อยของการประเมินและแสดงผลงาน

องค์ประกอบรอง

องค์ประกอบย่อย

การประเมินและแสดงผลงาน

การประเมินเพื่อปรับปรุง

การนำเสนอผลงาน

การประเมินผลสรุป

จากแผนภาพที่ 11-14 พบว่า ในแต่ละองค์ประกอบรองของแบบการเรียนรู้ การสอน มีองค์ประกอบย่อยที่มีลักษณะเฉพาะที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาการ การทำกิจกรรมรับใช้ สังคม การไตร่ตรอง และการประเมินและแสดงผลงาน

3. ผลการพัฒนาองค์ประกอบรอง และองค์ประกอบย่อย ด้านบทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน การประเมินผลของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

บทบาทผู้เรียน

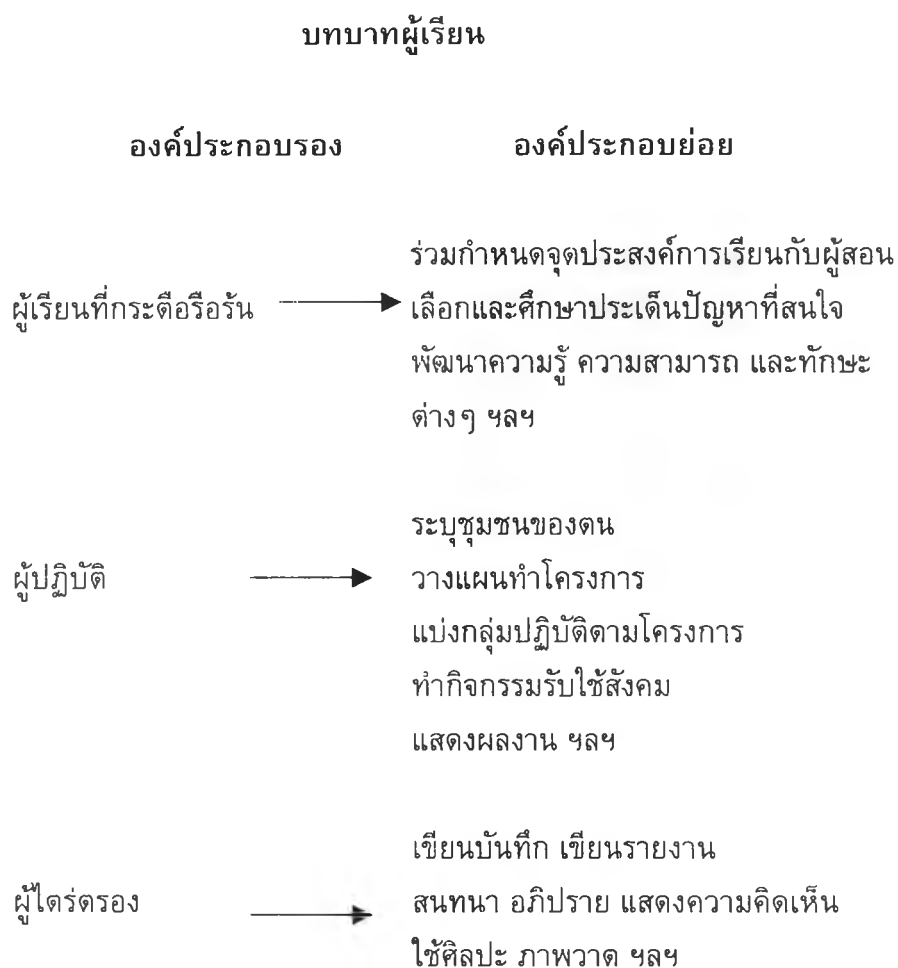
ผลของการวิเคราะห์บทบาทของผู้เรียนของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จากรูปแบบการสอน Synergetics Classroom ของ โฮวาร์ด และแนวคิด ของ เปาโล แฟร์ร ปรัชญาพัฒนาการนิยม และปรัชญาปฏิรูปนิยม ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์บทบาทผู้เรียน

แหล่งที่มา	โฮวาร์ด	เปาโล แฟร์ร	ปรัชญาพัฒนาการนิยม	ปรัชญาปฏิรูปนิยม
บทบาทผู้เรียน				
ผู้เรียนที่กระตือรือร้น	ผู้เรียนที่กระตือรือร้น ผู้รับผิดชอบการเรียนรู้		ผู้เรียนที่กระตือรือร้น	ผู้เรียนที่กระตือรือร้น
ผู้ปฏิบัติ	ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	ผู้ปฏิบัติกิจกรรม	ผู้ทดลองแก้ปัญหา	ผู้ทดลองแก้ปัญหา
ผู้ไตร่ตรอง		ผู้ทำการไตร่ตรอง ผู้อภิปรายและแสดงความคิดเห็น ผู้ประมวลผลความคิด	ผู้อภิปรายและแสดงความคิดเห็น	ผู้อภิปรายและแสดงความคิดเห็น

ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์บทบาทผู้เรียน มี 3 ลักษณะ คือ ผู้เรียนที่กระตือรือร้น ผู้ปฏิบัติ และผู้ไตร่ตรอง ซึ่งมีกิจกรรมย่อยของแต่ละบทบาทดังแสดงในแผนภาพที่ 15

แผนภาพที่ 15 องค์ประกอบย่อยของบทบาทผู้เรียน

จากแผนภาพที่ 15 สรุปได้ว่า ผู้เรียนในแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ควรมีบทบาทดังนี้ ผู้เรียนที่กระตือรือร้น ผู้ปฏิบัติและผู้ทำการไตร่ตรอง

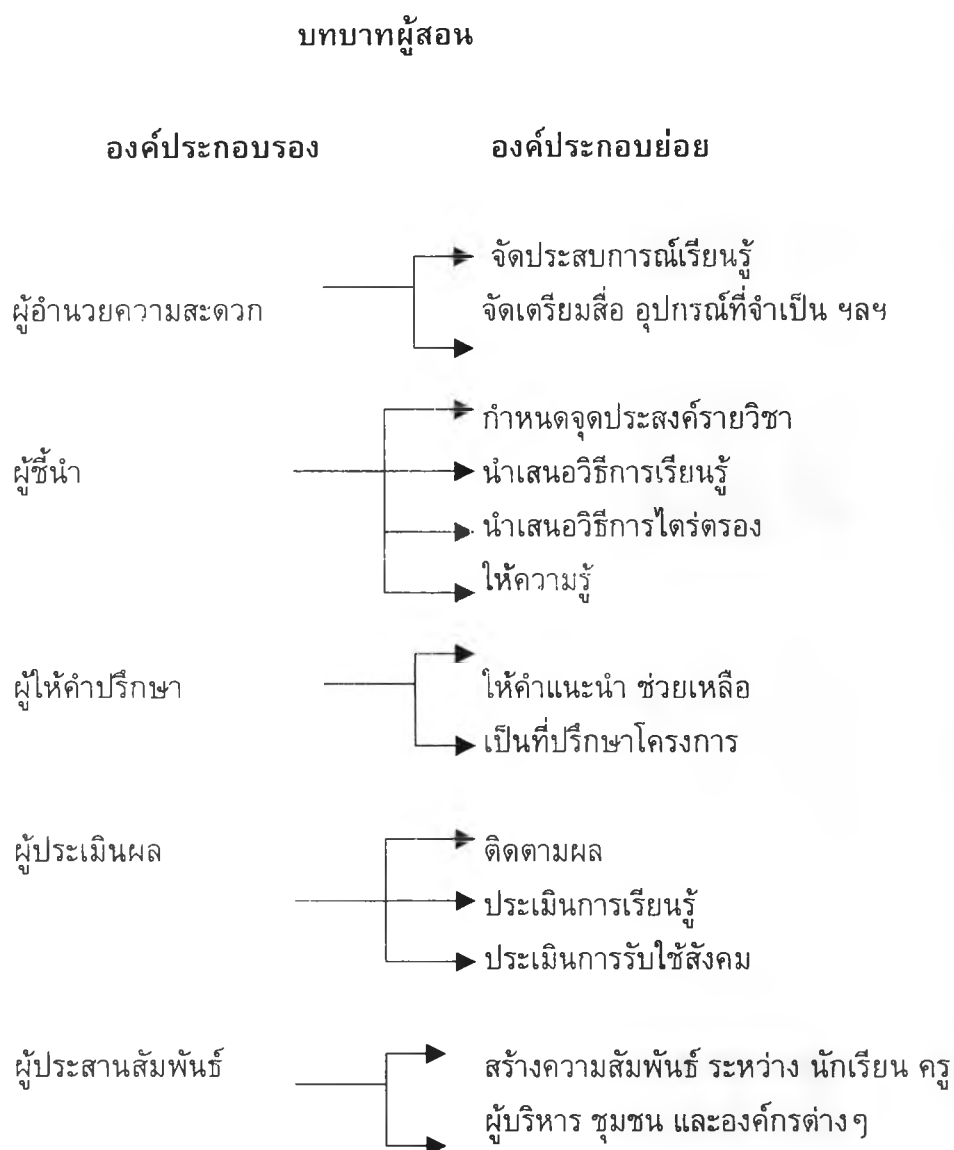
บทบาทผู้สอน

ผลของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ บทบาทของผู้สอน ของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มาจาก รูปแบบการสอน Synergetis Classroom ของโฮวาร์ด แนวคิดของ เปาโล แฟร์ร ปรัชญาพัฒนาการนิยม และปรัชญาปฏิรูปนิยม ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ บทบาทผู้สอน

แหล่งที่มา บทบาทผู้สอน	โฮวาร์ด	เปาโล แฟร์ร	ปรัชญา พัฒนาการ นิยม	ปรัชญา ปฏิรูปนิยม
ผู้อำนวยการ สะดวก	ผู้อำนวยการ สะดวก	ผู้อำนวยการ สะดวก	ผู้อำนวยการ สะดวก	ผู้อำนวยการ สะดวก
ผู้ชี้แนะ	ผู้ชี้แนะ	ผู้นำเสนอสถาน การณ์จริง ผู้ชี้แนะประเด็นทาง สังคม	ผู้ชี้แนะ	ผู้ชี้แนะประเด็น ทางสังคม
ผู้ให้คำปรึกษา			ผู้ให้คำปรึกษา	ผู้ยึดมั่นในหลัก การ ประชาธิปไตย
ผู้ประเมินผล	ผู้ติดตาม และ ประเมินผล			
ผู้ประสาน สัมพันธ์		ผู้ประสานสัมพันธ์		

แผนภาพที่ 16 องค์ประกอบย่อยของบทบาทผู้สอน

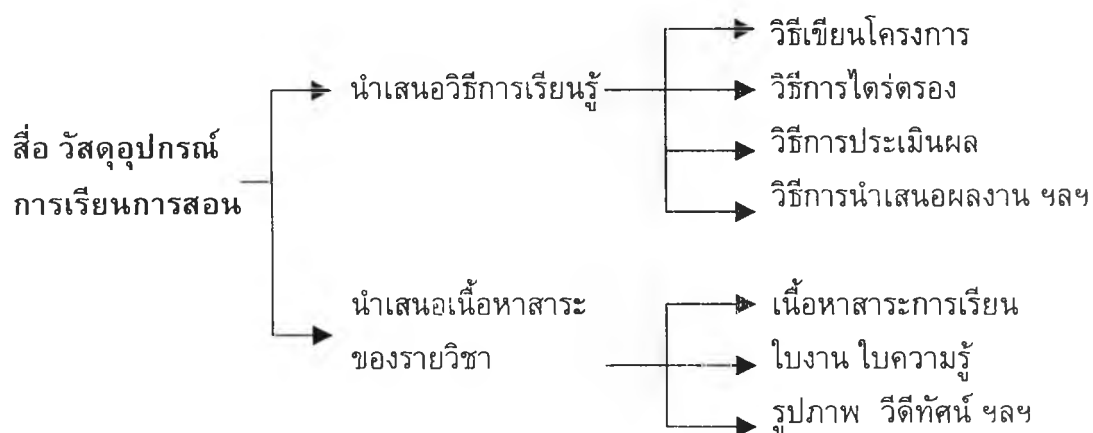

จากแผนภาพที่ 16 พบว่า บทบาทของผู้สอนในแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีดังนี้ ผู้อำนวยความสะดวก ผู้ชี้แนะ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้ประเมินผล และผู้ประสานสัมพันธ์

สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน

ผลของการวิเคราะห์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน มีที่มาจากแนวคิดของ นักการศึกษา กันเตอร์และคณะ บริกส์ ดิคและแคร์ี เคมปี สถาบันพัฒนาสื่อการศึกษา และ ทิศนา ดังแสดงใน แผนภาพที่ 17

แผนภาพที่ 17 ผลการสังเคราะห์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

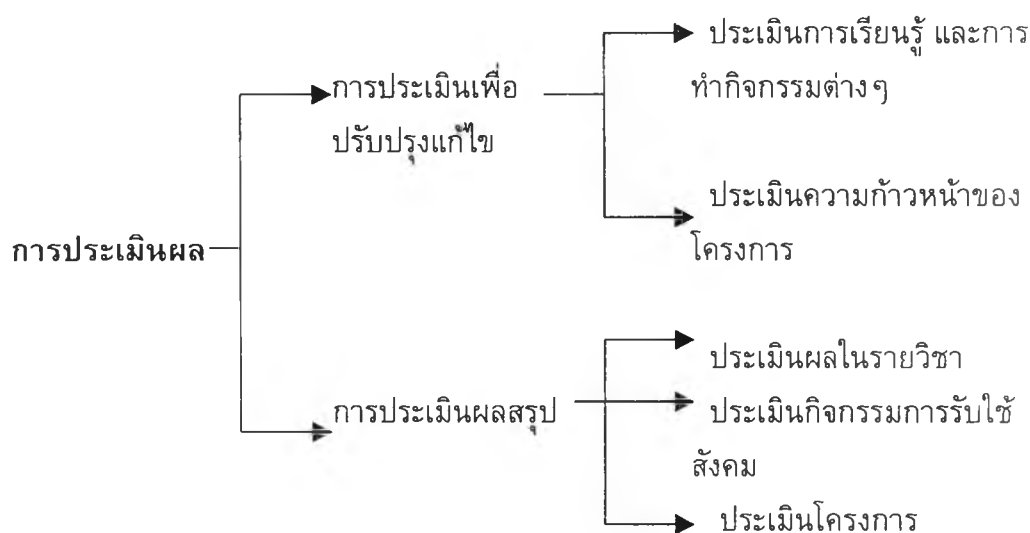

จากแผนภาพที่ 17 พบว่า สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ควรแสดงถึง วิธีการเรียนรู้ และเนื้อหาสาระของรายวิชา

การประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบด้านการประเมินผล จากแนวคิดของ กันเตอร์และคณะ บริกส์ ดิคและแคร์ เคมปี สถาบันพัฒนาสื่อการศึกษา ทิศนา และ ไวเกอร์ท ดังแสดงใน แผนภาพที่ 18

แผนภาพที่ 18 ผลการสังเคราะห์ องค์ประกอบย่อยของการประเมินผลในแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

จากแผนภาพที่ 18 พบว่า การประเมินผลในแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่พัฒนาขึ้นนี้ ประกอบด้วย การประเมินผลเพื่อปรับปรุง และการประเมินผลสรุป

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบต่างๆ ของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม พบว่า มีขั้นตอนที่ทำให้เกิดความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุรณาการอยู่ในองค์ประกอบรองและองค์ประกอบย่อยของแบบการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบทั้งหมดมาสร้างเป็นแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

4. ผลการสร้างแบบการเรียนรู้การสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงในแผนภาพที่ 19 ดังนี้

แผนภาพที่ 19 แบบการเรียนรู้การสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

**แบบการเรียนรู้การสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม
ความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**

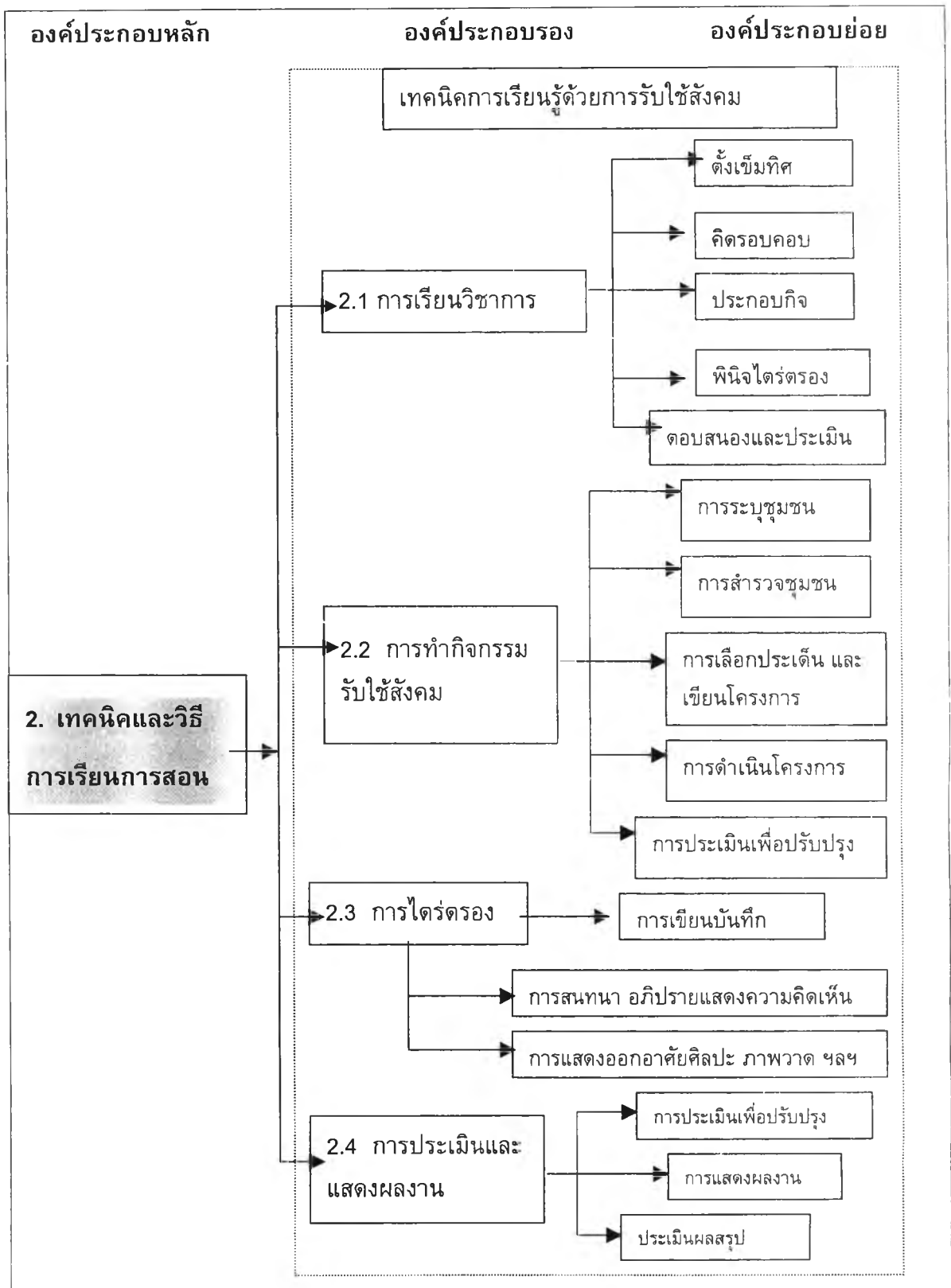
องค์ประกอบหลัก

1. เป้าหมาย หลักการและเหตุผล

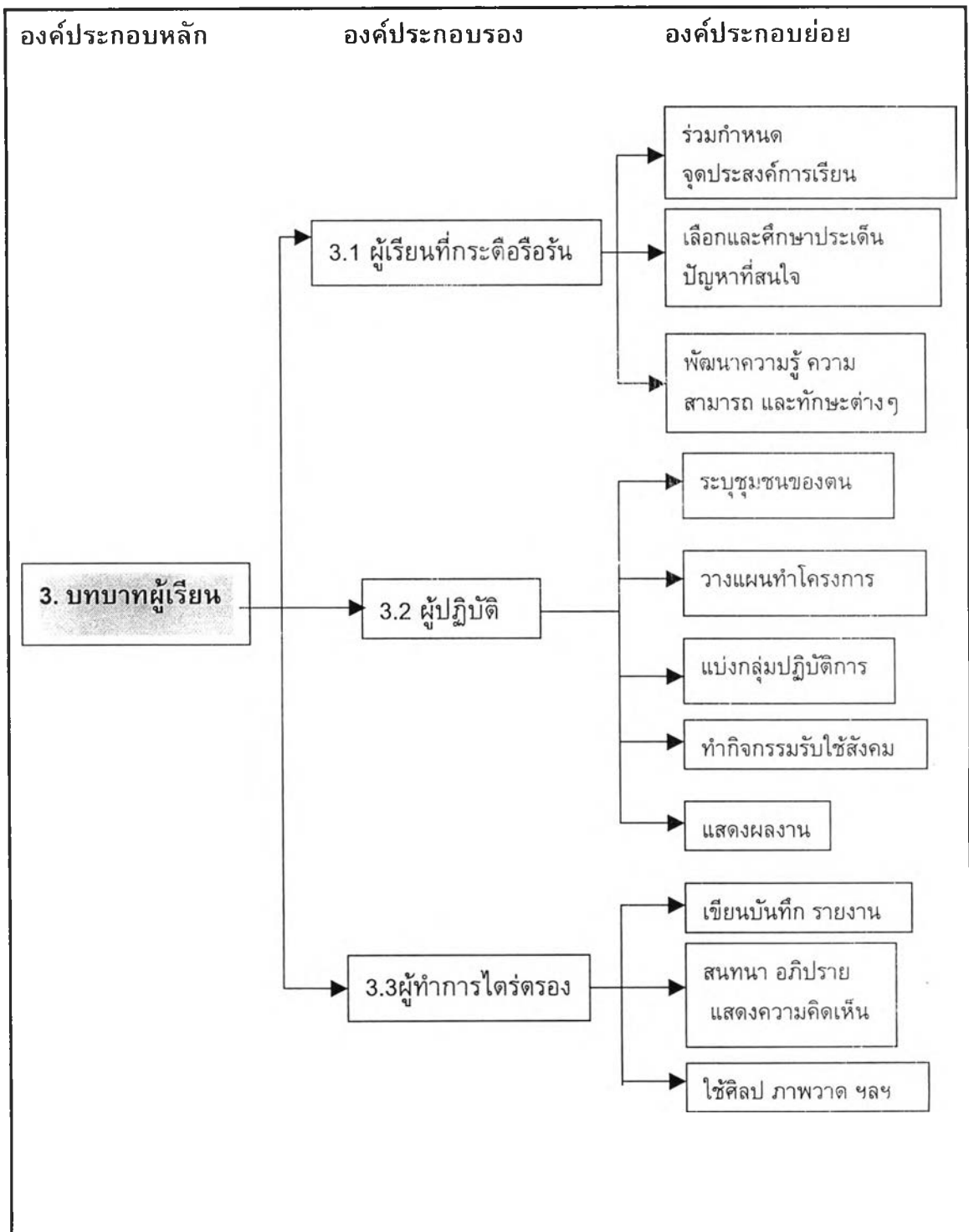
เป้าหมายของแบบการเรียนรู้การสอน เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักการและเหตุผล คือ การศึกษาควรมีส่วนในการสร้างสรรค์สังคมประชาธิปไตย โดยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมองเห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และแสดงออกด้วยทำกิจกรรมการรับใช้สังคม ตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของสังคม ที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ ประยุกต์ใช้ศักยภาพ ความรู้วิชาการ ทักษะความสามารถ เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาต่างๆตามบทบาทหน้าที่ของตน อันทำให้ชุมชนและสถานศึกษาเป็นหน่วยสนับสนุนและแหล่งในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

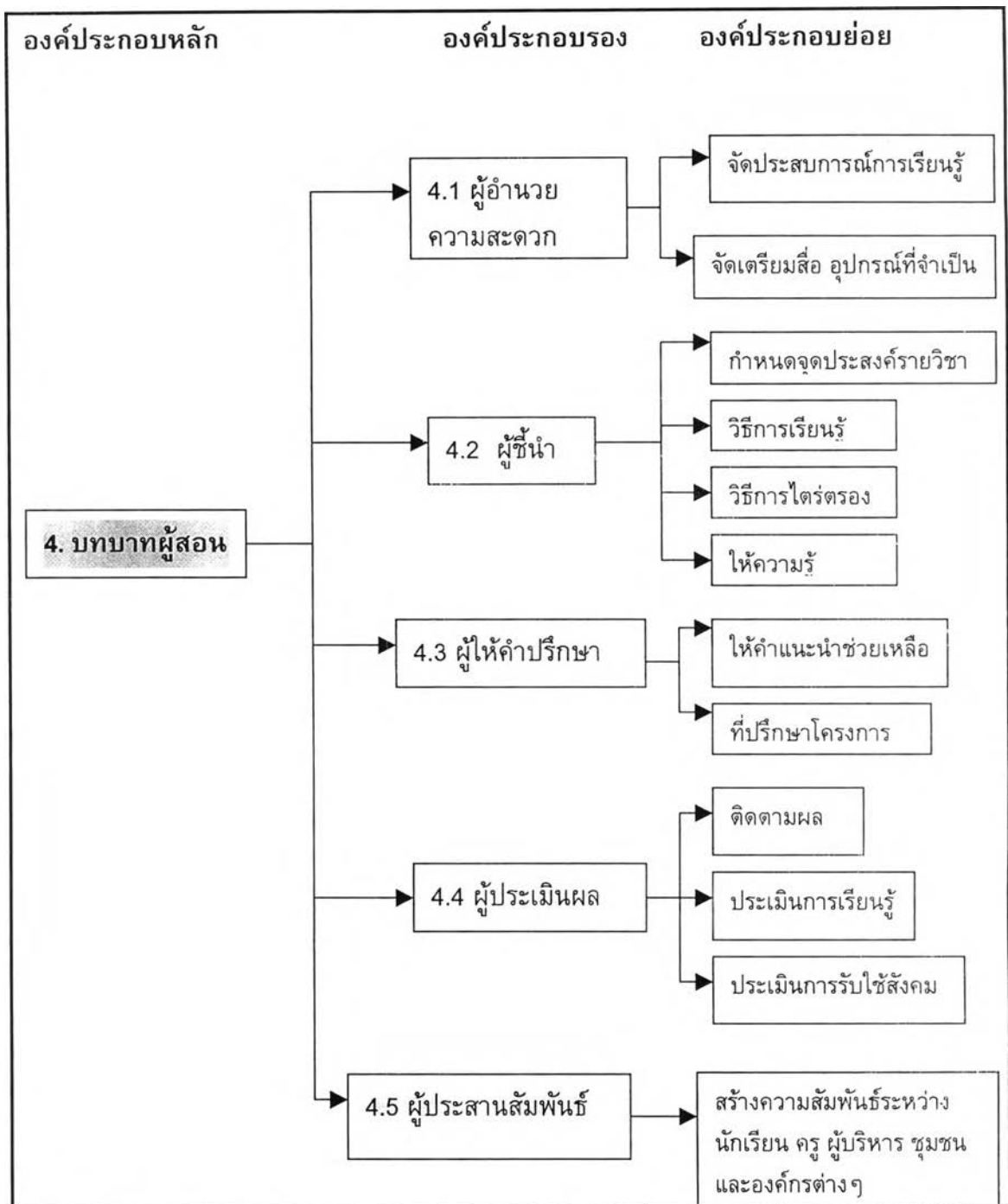
แผนภาพที่ 19 แบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมฯ (ต่อ)

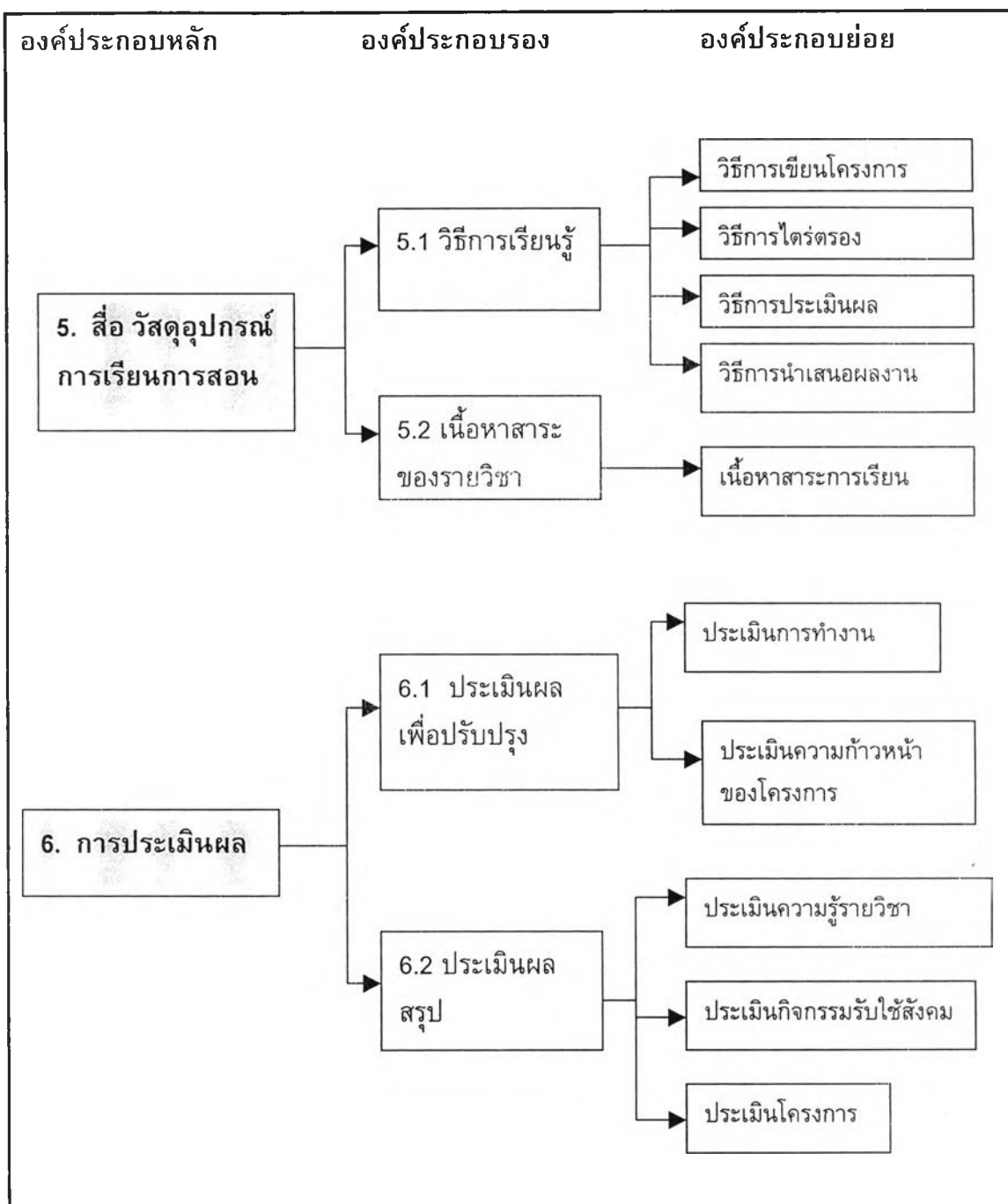
แผนภาพที่ 19 แบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมฯ (ต่อ)

แผนภาพที่ 19 แบบการเรียนรู้การสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (ต่อ)

แผนภาพที่ 19 แบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมฯ (ต่อ)

เมื่อได้แบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมฯ เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคมฯ ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบต่อไป

ผลการตรวจสอบแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้านความชัดเจนของแบบการเรียนการสอนฯ

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความชัดเจนของแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ด้านความชัดเจน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

รายการประเมิน	\bar{x}	s.d.
1. แนวคิดพื้นฐานของแบบการเรียนการสอนชัดเจน	4	1
2. องค์ประกอบของแบบการเรียนชัดเจน	3.75	0.957
3. ความสัมพันธ์ของปรัชญา หลักการ แนวคิด ชัดเจน	4	1
4. วิธีการสอนชัดเจน	3.8	0.836
5. ขั้นตอนของวิธีการสอนชัดเจน	4.2	0.447
6. กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องชัดเจน	3.75	0.957
7. บทบาทของผู้สอนชัดเจน	4.2	0.447
8. บทบาทของผู้เรียนชัดเจน	4.2	0.447
9. วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง	3.4	0.547
10.แนวทางการประเมินผลชัดเจน	4.2	0.836

จากตารางที่ 14 พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแบบการเรียนการสอนว่ามีความชัดเจนในระดับปานกลางด้านวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.547 และมีความชัดเจนมากในทุกด้านที่เหลือ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75-4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.447-1.00

ด้านประโยชน์และการประยุกต์ใช้

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการ
รับใช้สังคม ในด้านประโยชน์และการประยุกต์ใช้ แสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินแบบการเรียน
การสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ด้านการนำไปใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน
5 ท่าน

รายการประเมิน	\bar{x}	s.d.
1. เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	4.4	0.547
2. เหมาะสมกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	4.4	0.547
3. นำไปใช้ในสภาพการสอนปกติทั่วไปได้	4	1.224
4. สามารถเสริมสร้างความตระหนักในการรับใช้สังคม ให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้	4	0.707
5. สามารถเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหา ให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้	4	0.707
6. เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา	4.4	0.547
7. สามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน และชุมชนได้	4.6	0.547
8. ปฏิบัติตามได้ง่าย	3.4	0.547

จากตารางที่ 15 พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแบบการเรียน
การสอน ว่าสามารถนำไปใช้ในระดับมากที่สุดในด้านความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.6 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.547 ด้านอื่นๆ
สามารถนำไปใช้ได้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.0 - 4.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อยู่ระหว่าง 0.547-1.224 และการนำไปใช้ในระดับปานกลางในด้านการปฏิบัติตามได้ง่าย โดยมี
ค่าเฉลี่ย 3.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.547

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ การเพิ่มแนวคิดด้านปรัชญาปฏิรูปนิยม เข้าไปในแนวคิดพื้นฐานของแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น และเมื่อได้ทำการศึกษาวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยจึงเพิ่มปรัชญาปฏิรูปนิยมเข้าไปในแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพราะพบว่า เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ เปาโล แฟร์ และปรัชญาพัฒนาการนิยม ในประเด็นการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์สังคมประชาธิปไตย บทบาทผู้เรียนที่กระตือรือร้น บทบาทผู้สอนในการอำนวยความสะดวก และไม่ได้ทำให้สาระสำคัญของแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเปลี่ยนแปลงไป

ผลการบูรณาการแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในรายวิชา

หลังจากที่นำแบบการเรียนการสอนให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการต่อไปด้วยการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนที่เลือกเป็นกรณีศึกษาที่จะนำแบบการเรียนการสอนไปทำการทดลองสอน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่าความต้องการของโรงเรียนคือ พัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายวิชาที่จะทำการสอนเป็นวิชาภาษาอังกฤษ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามความต้องการของโรงเรียน ส่วนการกำหนดวิชาสังคมศึกษา ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการศึกษาวิเคราะห์จากเนื้อหาของหลักสูตร ที่สอดคล้องกับการส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

การนำเสนอข้อมูลเบื้องต้น เป็นการเขียนเชิงพรรณนาตามลักษณะของข้อมูลคุณลักษณะ นามชื่อบุคคล สถานที่ การเสนอภาพของกรณีศึกษา ที่ปรากฏในงานวิจัยอันเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียน ตั้งแต่บทที่ 3 เป็นต้นมานั้น เป็นนามสมมติทั้งสิ้น

2. ผลของกระบวนการใช้แบบการเรียนการสอน

2.1 รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนและโรงเรียน

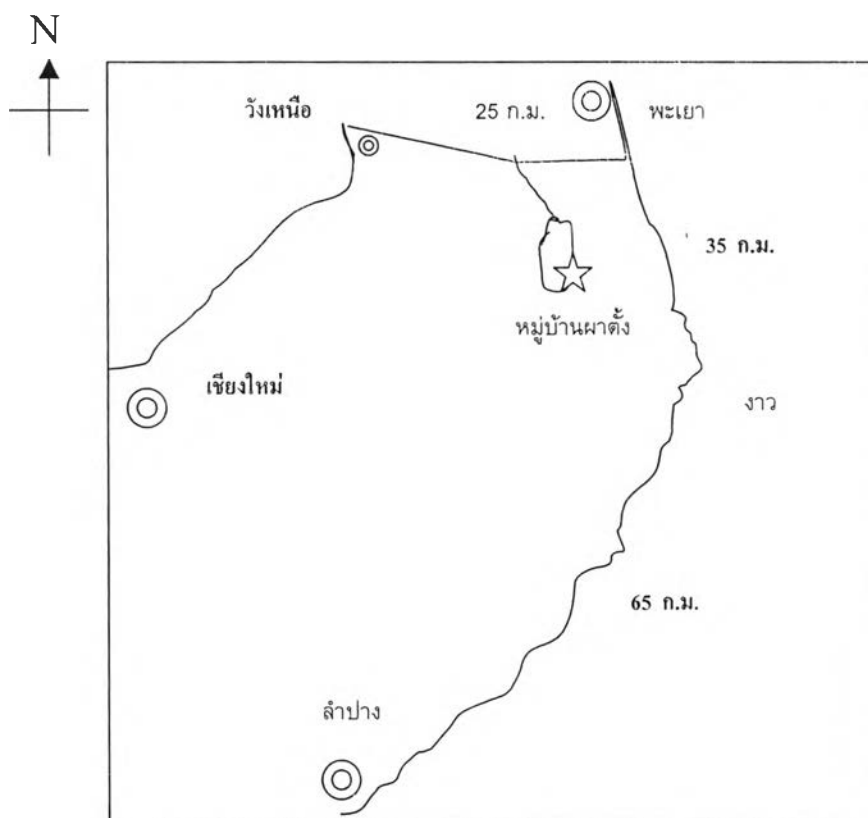
ลักษณะทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของชุมชนหมู่บ้านผาดัง

หมู่บ้านผาดัง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 ภายในเขตตำบลช้างร้อง อำเภอองาว ในจังหวัดภาคเหนือ มีเขตติดต่อกับชุมชนใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่ที่ 8 บ้านใหม่ ป่าไม้อุทยานดอยหลวง
 ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่ที่ 7 บ้านแม่แดง ป่าไม้เขตอุทยานผาไท
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ป่าไม้เขตอุทยานดอยหลวง จังหวัดพะเยา
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ป่าไม้เขตอุทยานดอยหลวง อำเภอวังเหนือ

หมู่บ้านนี้อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 120 กิโลเมตร มาทางทิศเหนือตาม
 ถนนเส้นทางสายลำปาง-งาว และอยู่ห่างจากเส้นทางพะเยา-เชียงใหม่ เมื่อมาถึงกิโลเมตรที่ 25
 ถึงทางแยกเข้าหมู่บ้านประมาณ 9 กิโลเมตร ดังแผนที่โดยสังเขป

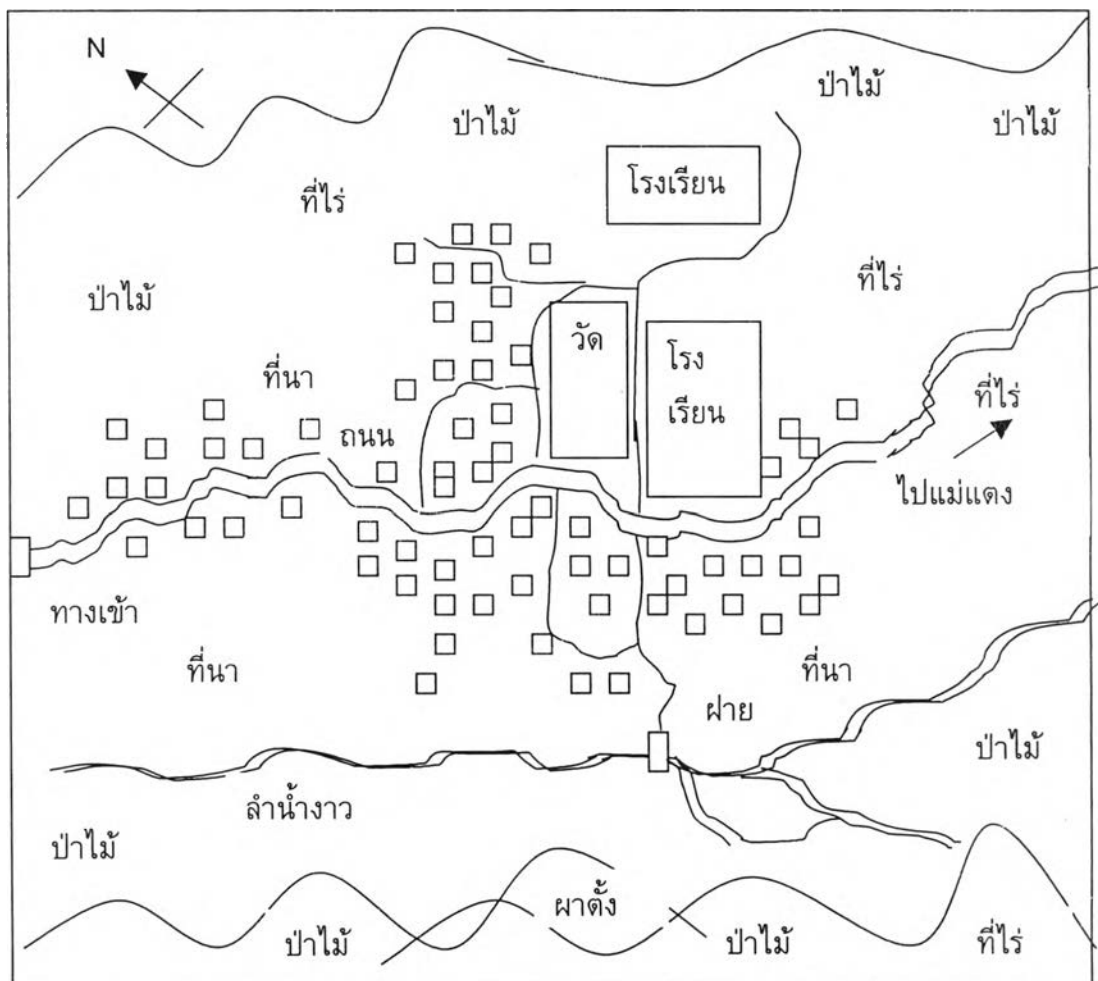
ภาพประกอบที่ 20 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งของหมู่บ้าน

สภาพพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นที่ราบในหุบเขา และเนินเขาสลับกันทำให้ชาวบ้าน
 มีพื้นที่ไม่มากนักในการเพาะปลูก เมื่อเทียบพื้นที่ทำการเพาะปลูกกับจำนวนประชากรซึ่งมีถึง
 195 ครัวเรือน ประชากร ประมาณ 800-900 คน สภาพดินเป็นดินร่วนสีดําแดง ชาวบ้านแบ่ง
 พื้นที่เป็นที่ทำนา และที่ไร่ ในส่วนที่เป็นที่นาอยู่ติดกับลำน้ำงาว และลำห้วยตามหุบเขา ซึ่งใช้
 ปลูกข้าวเหนียวไว้เป็นอาหาร ส่วนที่เป็นไร่เป็นที่เนินเขา ปลูกข้าวโพด ชิง พักทอง หรือลูกเดือย
 ตามแต่ฤดูกาล ชาวบ้านส่วนมากมีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง บางส่วนไม่มีต้องรับจ้างรายวัน
 หรือเก็บของป่ามาขาย

ชาวบ้านประมาณร้อยละ 95 เป็นคนชาวพื้นเมืองภาคเหนือ อีกร้อยละ 5 เป็นชนชาวเข่าบ้าง ชาวอีสานบ้าง ชาวภาคกลางบ้าง ฯลฯ มีอาชีพทำไร่ ทำนา เก็บของป่า รับจ้าง ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจของชาวบ้านอยู่ในระดับยากจน มีรายได้เฉลี่ย ไม่เกินปีละ 10,000 บาท ในหมู่บ้านมีร้านค้าที่เปิดขายทุกวัน 2 ร้าน รายได้เฉลี่ยประมาณวันละ 1000-1200 บาท ถึงกระนั้นก็ดี ทุก 2-3 บ้านจะมีเครื่องอำนวยความสะดวกในบ้าน (โทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม ฯลฯ) รถยนต์ในหมู่บ้าน มี 7 คัน ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนครัวเรือน มีร้านขายน้ำมันเล็กๆ 1 ร้าน

ภาพประกอบที่ 21 แผนที่สังเขปของหมู่บ้าน

จำนวนประชากร

ผู้อาวุโสที่มีอายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป ประมาณ 50-60 คน

วัยทำงานถึงวัยกลางคน ประมาณ 400 คน

เยาวชนและเด็ก ประมาณ 200 คน ที่เรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียน ประมาณ 130 คน นอกนั้น เป็นเยาวชนในหมู่บ้าน มีบางส่วนไปทำงานและเรียนต่อที่อื่นๆ

ลักษณะของบ้านเรือน ส่วนมากเป็นบ้านเก่าใต้ถุนสูง มีเสาไม้ใหญ่เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 40-50 เซนติเมตร ปลูกอยู่กันเป็นละแวกบ้านญาติพี่น้องที่ใกล้ชิดกัน มีรั้วแบ่งเป็นเขตชัดเจน มียุ้งข้าว คอกวัวควายแยกออกไปจากบ้าน ส่วนบ้านที่สร้างทีหลังจะเป็นบ้านไม้ มีเสาชกรรมตา เหมือนบ้านทั่วไป ขณะนี้มีการปลูกบ้านใหม่หลายหลัง ส่วนมากเจ้าของไปทำงานอยู่ที่อื่น แต่ปลูกบ้านทิ้งไว้ การปลูกบ้านใช้เวลาเป็นปี บางบ้านหลายปี จะค่อยๆ ปลูกไปเรื่อยๆ จนกว่าจะสำเร็จ

น้ำที่ใช้เป็นประปาภูเขา มีน้ำใช้ตลอดปี รวมถึงลำน้ำยาว มีน้ำตลอดปี สภาพอากาศ ฤดูฝนฝนตกชุก ฤดูหนาวหนาวจัด บางปีเคยมีปรากฏการณ์แม่คะนิง ฤดูร้อนจะแห้งแล้ง กลางวันจะร้อนแต่กลางคืนจะมีอากาศเย็น

การอพยพตั้งถิ่นฐานของชุมชน

ประมาณ 100 กว่าปีที่ผ่านมา ชาวบ้านผาตั้งรุ่นแรกๆ ซึ่งเป็นคนเมือง อพยพมาจากบ้านแจ้ซ้อน บ้านแม่ตา อ.แจ้ห่ม เดินข้ามเขามา หลังจากนั้นก็มีผู้มาสบทบจากน่านบ้าง วังเหนือบ้าง ตอนแรกๆ มีบ้านอยู่ไม่ถึง 10 หลังคาเรือน ชาวบ้านจับจองที่ดินทำกิน โดยที่สภาพพื้นที่ขณะนั้นยังเป็นป่าดงดิบ ต้นไม้ส่วนมากเป็นไม้แดง ไม้จำปี ไม้ยาง ชาวบ้านตัดเอา มาแปรงเรือน ต้นไม้ป่าแถบนี้ไม่ใช่ป่าสัก จึงไม่ได้เป็นป่างทำไม้ หลังจากนั้นก็ทำเป็นป่างวัว ป่างควาย ในป่าเต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด เช่น หมูป่าตัวใหญ่ๆ เก้ง กวาง เสือ ช้างป่า มีนกเงือกฝูงใหญ่ๆ บินผ่านทุกเช้าเย็นมาอาศัยอยู่ที่ถ้ำตามผา

การทำมาหากินตอนแรกๆ ก็เริ่มจากการปลูกข้าวไร่ เพื่อเป็นอาหารเพื่อยังชีพ สำหรับอาหารประเภทเนื้อสัตว์นั้น ชาวบ้านหาจับมาจากป่า การเก็บของป่ามาเป็นทั้งอาหารประจำวัน และสินค้าเพื่อนำไปแลกเปลี่ยนของอื่นๆ ชาวบ้านเดินเลียบลำน้ำยาวไปแล้วเดินตัดเขาออกไปที่พะเยา เพื่อนำไปแลกเปลี่ยนของบ้าง ข้าวบ้าง ยาบ้าง เพราะชาวบ้านไม่สามารถผลิตได้อย่างข้าวถึงแม้ปลูกได้ แต่ก็ยังไม่เพียงพอในการบริโภค การเดินทางเข้าเมืองเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า จะเป็นนานๆ ครั้ง ชาวบ้านไม่ค่อยเดินทางออกจากหมู่บ้านเพราะเดินทางลำบากมาก ยิ่งหน้าฝนแทบจะไปไม่ได้เลย

ชาวบ้านเลี้ยงม้าต่างเพื่อเอาไว้ใช้ในการช่วยบรรทุกของทั้งในการเพาะปลูก เพราะที่ไร่ ที่นา อยู่ไกลจากหมู่บ้าน ที่ใกล้ที่สุดก็ 500-800 เมตร และการนำสิ่งของออกไปยังตลาดภายนอก สำหรับม้าต่างยังเห็นได้จนถึงปัจจุบัน เพราะยังเป็นเครื่องช่วยในการบรรทุกผลผลิตที่มาจากไร่ เพราะที่ไร่ มักอยู่ตามเนินเขา และทางแคบ การใช้ม้าต่างสะดวกกว่าเกวียน

หลังจากชาวบ้านที่มาจากถางป่า เพื่อทำเป็นที่เพาะปลูกได้มากขึ้น ชาวบ้านก็ปลูกพืชเพื่อนำไปขาย เช่น ยาสูบ กาแฟ ข้าวโพดสำหรับเลี้ยงสัตว์ สำหรับยาสูบ มีเตาอบยาสูบ ซึ่งทิ้งร้างไปกว่า 20 ปีแล้ว ปัจจุบัน ชาวบ้านจะมีฤดูกาลปลูกพืชพันธุ์ต่างๆ ดังนี้ ที่นา จะเริ่มปลูกข้าวเหนียว โดยเตรียมดินตั้งแต่ หลังสงกรานต์ เพาะกล้า ปักดำ จนเก็บเกี่ยวในเดือน

ตุลาคมหรือพฤศจิกายน หลังจากนั้น บางคนหากได้รับส่วนแบ่งจากกลุ่มผลิตข้าวบาเลย์ ที่ได้รับการส่งเสริมจากกรมการเกษตร และบริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ ก็จะหวานเมล็ด ดูแลใส่ปุ๋ย และรอเก็บเกี่ยวประมาณ เดือนกุมภาพันธ์ หรือมีนาคม ซึ่งในปีนี้ได้รับเมล็ดพันธุ์ประมาณ 70 ไร่ ในขณะที่มีที่ประมาณ 200 ไร่ หลังจากนั้นก็พักดิน แล้วเริ่มปลูกข้าวใหม่ในปีถัดไป ส่วนผู้ที่ไม่ได้ปลูกข้าวบาเลย์ บางคนก็ปลูกหอมหรือผักชี ยี่ห่วยบ้าง เป็นจำนวนไม่มากนักเพราะไม่มีตลาด บ้างก็ปล่อยให้ว่างเฉยๆ สำหรับรายได้ ชาวบ้านได้เงินจากการขายผลผลิตเป็นหลักหารายปี และบางส่วนได้รับจากผู้ที่ไม่ไปทำงานที่อื่น

สำหรับที่ไร่ มีการปลูกข้าวขาวโพดสำหรับเป็นอาหารสัตว์ ลูกเดียว ข้าวไร่ ซึ่งขณะนี้เริ่มมีบางคนปลูกไม้ยืนต้น เช่น ลิ้นจี่ แต่ยังไม่เห็นผล ที่ริมห้วยปลูกฟักทอง หรือทำสวนครัวเล็กๆน้อยๆ

การสร้างถนนและการติดตั้งไฟฟ้าในหมู่บ้าน

ถนนจากหมู่บ้านผาดังเชื่อมต่อไปยังตัวเมือง เริ่มจากที่พ่อหลวงเสามองเห็นความจำกัดของที่ทำมาหากินของหมู่บ้านเมื่อมีคนมากขึ้น ถึง 60 หลังคาเรือน จึงเป็นผู้นำและชักชวนลูกบ้านช่วยกันตัดทางเลียบบเขา บางส่วนก็ตัดขึ้นเนินเขา โดยใช้แรงคนช่วยกัน ตอนแรกๆ ทางกว้างแค่ศอกเดียว เดินสวนกันแทบไม่ได้ ต่อมาก็ค่อยๆขยายขึ้น ส่วนทางเดินเลียบลำน้ำงาวก็ให้เป็นที่เพาะปลูกของชาวบ้านต่อไป จนกระทั่งเมื่อปี 2533 มีการตัดถนนทางหลวงพะเยา-เชียงใหม่ ทางอดีตพ่อหลวงบุญมากับอาจารย์ใหญ่และบรรดาลูกบ้าน ติดต่อกับทางราชการเพื่อขอความช่วยเหลือจนได้เป็นถนนลูกรัง และพัฒนามาเป็นทางลาดยางตามลำดับดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

การติดตั้งไฟฟ้าในหมู่บ้าน หมู่บ้านนี้ ติดตั้งไฟฟ้าเมื่อปี 2540 ซึ่งเมื่อเทียบกับหมู่บ้านพานบอกและหมู่บ้านใหม่ ซึ่งไฟฟ้าเข้ามาถึงหมู่บ้านก่อนบ้านผาดังเป็นเวลาหลายปี จึงทำให้มีการรวมตัวกันที่ศาลากลางจังหวัดเพื่อขอไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน เป็นต้นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตต้นน้ำ หรืออุทยานแห่งชาติ ซึ่งต่อมาทางการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก็ดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าให้

ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี

ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 99 รวมถึงมีความเชื่อในเรื่องผี สาง เทวดา นางไม้ อย่างเช่น พ่อวัน เป็นหัวหน้าผีหอ ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 7 คน ในวันแรม 13 ค่ำ เดือน 9 จะมีการเลี้ยงผีหอประจำปี โดยที่ทุกครัวเรือนจะต้องมีส่วนร่วม ถ้ามาไม่ได้ ก็จะส่งเงินจำนวนหนึ่งมาร่วมจัดงาน ตัวอย่างของความเชื่อนี้ เช่น เมื่อมีผู้กลับจากการอาสาสมัครไปเป็นทหารที่ติมอร์ แล้วกลับมาอย่างปลอดภัย ก็มีการเลี้ยงผีหอ เพื่อเป็นการแก้บน หรือก่อนที่จะปลูกบ้านใหม่ จะมีการเซ่นไหว้ ทำเป็นกระทงเล็กใส่อาหารวางไว้ 4 ทิศในบริเวณที่จะสร้างบ้านใหม่ ส่วนงานบุญอื่นๆ ก็จะเป็นงานตามประเพณีทางศาสนา และธรรมเนียม เช่น งานเข้าฉลาก

เป็นการเอาขนมไปทำบุญที่วัด ทำปราสาทไปไว้ที่วัด งานเข้าพรรษา ผ้าป่า กฐิน สงกรานต์ ปีใหม่ ลอยกระทงยี่เป็ง สำหรับงานทำบุญให้ผู้ที่ยายไปแล้ว จะเรียกว่า งานदान(ชื่อผู้ตาย) ซึ่งจะเป็นการทำบุญเลี้ยงอาหาร และเรียกให้ผู้ตายมาอยู่ที่ปราสาทที่สร้างให้ งานนี้ชาวบ้านก็จะไปร่วมงานตลอดวันตามแต่ใครจะมีเวลาว่างตอนไหน

วัดที่ผาตั้ง สร้างปี พ.ศ.2450 โดยมีตุ้เจ้ามาจากเถิง เชียงราย มาอยู่เป็นเจ้าอาวาส สมัยก่อนมีคนทำบุญมาก เตี้ยวนี่มีน้อย แต่ก่อนวัดตั้งอยู่ที่โรงเรียนประถมในปัจจุบัน พอตั้งโรงเรียนในปี 2483 ก็ย้ายมาอยู่ที่ปัจจุบันนี้ วิหารหลังปัจจุบันสร้างเมื่อปี 2520 โดยชาวบ้านที่มีใจศรัทธาร่วมมือกัน เมื่อปีที่แล้ว ไม่มีเจ้าอาวาส ผู้อาวุโสในหมู่บ้านจึงไปเชิญพระภิกษุจากวัดที่พะเยามาประจำอยู่ 2 องค์ สำหรับเรื่องการบวชเรียน ขณะนี้มีเณร ประมาณ 3-4 คน ซึ่งไปเรียนอยู่ที่อื่น เช่น พะเยา กรุงเทพฯ

ความต้องการและปัญหาของหมู่บ้าน

เนื่องจากสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน ความจำกัดของที่ทำกิน การไม่มีอาชีพเสริม ทำให้ประชากรมีรายได้น้อยและยากจน ซึ่งเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด ปัญหาที่กำลังเพิ่มขึ้นคือปัญหายาเสพติด ที่มีผู้ติดยาเสพติด ประมาณ 30-50 คน ในหมู่บ้าน มีผู้สมัครใจไปเข้าโครงการพัฒนาชีวิตใหม่ 6 คน ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย มีผู้ป่วยโรคเอดส์ 2-3 คน ซึ่งเป็นผู้ที่กลับมาจากทำงานที่อื่น ๆ นอกนั้น มีโรคที่เกี่ยวกับโลหิต และการขาดสารอาหาร เช่น ไทรอยด์ ในส่วนปัญหาประชากร จำนวนผู้อาวุโสที่มีอายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป จำนวนมากกว่า 50 คน มีบางคนเป็นอัมพาต หรือหลงลืม หรืออยู่คนเดียว ในจำนวนนี้ ผู้ที่มีอายุมากกว่า 70 ปี ที่ไม่มีผู้ช่วยเหลือและทำงานไม่ไหว ได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล 5 คน คนละ 200 บาทต่อเดือน

สภาพทั่วไปและบรรยากาศของโรงเรียน

โรงเรียนผาตั้งวิทยา เดิมชื่อ “โรงเรียนบ้านผาตั้ง” ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลช้างร้อง อำเภองาว จังหวัดภาคเหนือตอนบน เดิมมีพื้นที่ 2 ไร่ 3 งาน ปัจจุบันขยายพื้นที่ออกไปอีก 20 ไร่ รวมมีพื้นที่ 22 ไร่ 3 งาน เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2483 อาจารย์ใหญ่คนแรกคือ นายมาไชยชนะ เริ่มต้นด้วยชาวบ้านได้ร่วมมือกันสร้างอาคารเรียนชั่วคราวขึ้น 1 หลัง เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4

ปีการศึกษา 2523 ได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปีการศึกษา 2535 ได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา อนุบาล

1,2

ปีการศึกษา 2537 ได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-3

โรงเรียนมีเขตบริการ 4 หมู่บ้าน คือ

1. หมู่ที่ 5 บ้านผาตั้ง จำนวน 195 ครัวเรือน ประชากร 945 คน

2. หมู่ที่ 6 บ้านพานบอกจำนวน 87 ครัวเรือน ประชากร 468 คน
3. หมู่ที่ 7 บ้านแม่แดง จำนวน 132 ครัวเรือน ประชากร 691 คน
4. หมู่ที่ 8 บ้านใหม่ จำนวน 74 ครัวเรือน ประชากร 389 คน

นอกจากนั้น มีนักเรียนชาวเขา จำนวน 34 คน มาจากบ้านแม่หล้า และแม่มาน ซึ่งอยู่ลึกเข้าไปในป่า ต่อจากบ้านแม่แดงไปอีกประมาณ 8-10 กิโลเมตร โดยมาพักอยู่ที่ศูนย์ อุ่นใจ อันเป็นโครงการร่วมระหว่างโรงเรียน และศูนย์คาทอลิกเขตงาวโดยที่โรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนค่าอาหารนักเรียนชาวเขา มีเช้าและเย็น 5 วัน พอเย็นวันศุกร์นักเรียน เดินกลับไปยังหมู่บ้านของตนและกลับมาในเย็นวันอาทิตย์

ปัจจุบัน โรงเรียนผาตั้งวิทยา จัดการศึกษา 3 ระดับ คือ

1. ระดับก่อนประถมศึกษา	มีจำนวนนักเรียน	40 คน
2. ระดับประถมศึกษา	มีจำนวนนักเรียน	135 คน
3. ระดับมัธยมศึกษา	มีจำนวนนักเรียน	54 คน
รวมจำนวน		229 คน

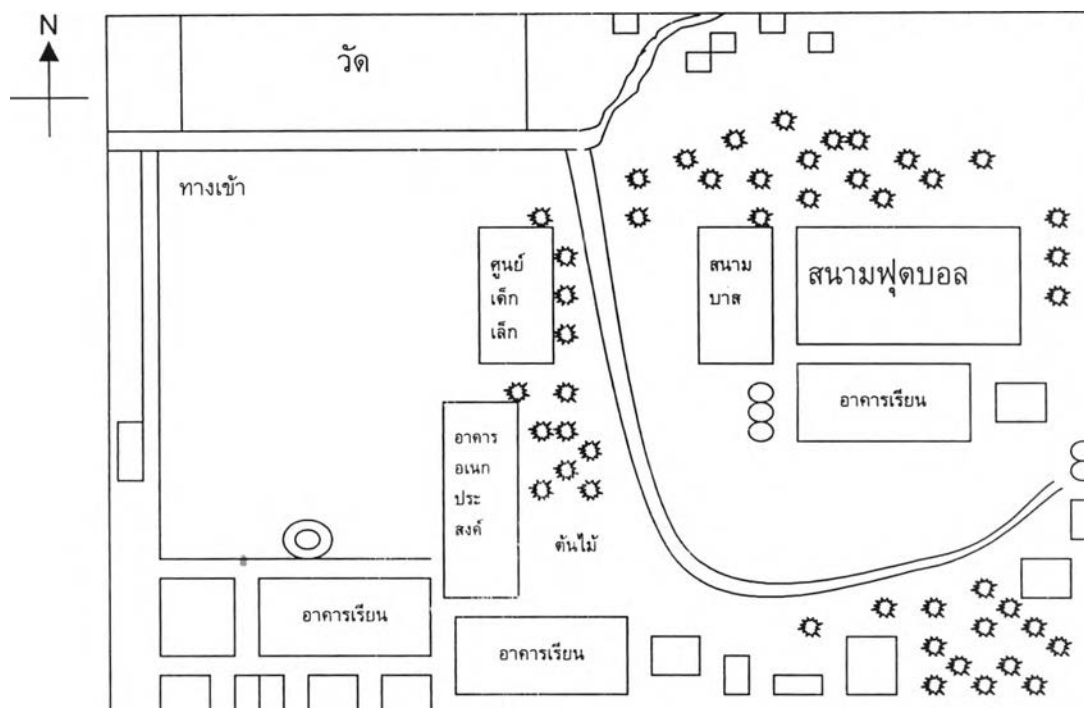
มีโรงเรียนมารวม 3 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนบ้านใหม่	นักเรียน	17 คน
2. โรงเรียนบ้านพานบอก	นักเรียน	34 คน
3. โรงเรียนบ้านแม่แดง	นักเรียน	25 คน

บริเวณโรงเรียนผาตั้งวิทยา ตั้งอยู่บริเวณ เนินเขา หุบเขา ไหล่เขา ที่ราบเชิงเขา ซึ่งโอบล้อมไปด้วยป่าไม้ ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนมีอาคารเรียน 3 หลัง โรงฝึกงาน อาคารอเนกประสงค์ โรงอาหาร มีสนามบาสเกตบอล สนามฟุตบอล การสร้างอาคารสถานที่ ในตอนแรก ชาวบ้านช่วยกันสร้างอาคารเรียนชั่วคราวขึ้นมา ต่อมาได้รับจากงบประมาณของแผ่นดิน และได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัด จากการติดต่อของผู้บริหาร พ่อหลวง และชาวบ้าน และบางส่วนที่ได้รับจากการบริจาคของชาวบ้าน ซึ่งมักจะเป็นในด้านแรงงาน หรือวัสดุบางอย่าง เช่น ไม้ บางอาคารเช่น โรงฝึกงาน ใช้เงินงบประมาณซื้อวัสดุอุปกรณ์ อาจารย์และนักการช่วยกันสร้าง โดยมีชาวบ้านมาช่วยบ้างบางครั้ง

สภาอาคารเรียนและอาคารประกอบได้รับการปรับปรุงต่อเนื่อง ในสมัยอาจารย์ใหญ่คนปัจจุบัน บ้านพักอาจารย์ซึ่งมีอยู่ 3 หลัง เป็นที่พักของอาจารย์ที่พักระหว่างวันจันทร์ถึงวันศุกร์ จำนวน 7 คน อาจารย์คนหนึ่งเข้าบ้านอยู่ในหมู่บ้าน อีก 2 คนสามีภรรยาพักที่บ้านพักอาจารย์ที่โรงเรียนบ้านใหม่ ส่วนอีกคนหนึ่งมาเป็นอาจารย์ที่ผาตั้ง แต่งงาน สร้างบ้านมีครอบครัวอยู่ในหมู่บ้าน นอกนั้น เดินทางไปเข้าเย็นกลับ คืออาจารย์ใหญ่และภรรยา เข้าบ้านที่พะเยา อาจารย์อีกคนหนึ่งพักที่บ้านเมืองดิ่ง ใกล้โรงเรียนวังธารวิทยา และอาจารย์อีกคนหนึ่ง เข้าบ้านอยู่ที่แม่ใจ พะเยา

ภาพประกอบที่ 22 แผนผังบริเวณโรงเรียน

บรรยากาศของโรงเรียน ตอนเช้าวันจันทร์ คณะอาจารย์ที่อยู่ต่างอำเภอ เดินทางมาถึงโรงเรียนประมาณ 9 โมงเช้า ซึ่งในเวลาเช้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้า โดยอาจารย์อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมาช่วยดูแลแถว การทำกิจกรรมหน้าเสาธง หัวหน้านักเรียนซึ่งเป็นนักเรียนชั้น ม.3 เป็นผู้นำทั้งเช้าและเย็น สำหรับการอบรมหน้าเสาธงเช้าเย็น มีอาจารย์เวรประจำวันให้การอบรมสม่ำเสมอ เวลา 8.00 น. มีการตีระฆังเพื่อทำเวรสี แบ่งออกเป็น 5 สี รับผิดชอบบริเวณและตรวจสอบกันและกัน นักเรียนทำความสะอาด จนกระทั่งประมาณ 8.30 น. หัวหน้านักเรียนเรียกแถว เพื่อเตรียมเคารพธงชาติ บางครั้งอาจจะสายกว่านี้ไปบ้าง แล้วแต่หัวหน้านักเรียนหรืออาจารย์ที่คอยเตือน กิจกรรมหน้าเสาธง ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที หลังจากนั้นหัวหน้านักเรียนปล่อยแถวให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเดินแถวขึ้นไปยังอาคารบน ซึ่งต้องเดินขึ้นเนินไปประมาณ 250 เมตร คาบที่ 1 เริ่ม 9.00 น. นักเรียนพักรับประทานอาหารเวลา 11.30 น. นักเรียนเดินลงมารับประทานอาหารกลางวันที่โรงอาหารข้างหรือร้านขายของหน้าโรงเรียนบ้าง นักเรียนที่รับประทานอาหารข้างนอก มักเป็นชั้น ม.2 และม.3

โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน ที่ได้รับทุนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาวันละ 6 บาทต่อคน ได้รับจำนวน 103 คนเป็นเงินค่าอาหารวันละ 618 บาท ในภาคเรียนที่ 2 นี้ผู้บริหาร คณะกรรมการการศึกษา และคณะอาจารย์ ดกลงให้โรงเรียนทำเอง โดยที่อาจารย์ใหญ่รับผิดชอบการจัดซื้ออาหารสดมาในตอนเช้าทุกวัน มาถึงโรงเรียนประมาณ 9.00 น. เพื่อให้อาจารย์ นักการ และนักเรียน เป็นผู้ช่วยประกอบอาหาร ตามเวรดังนี้ วันจันทร์ ชั้น ป.6 วันอังคาร ม.1- ม.2 วันพุธ ป.5 วันพฤหัสบดี ป.4 วันศุกร์ ป.3 โดยโรงเรียนให้เฉพาะกับข้าว และ

นักเรียนนำเอาข้าวมาจากบ้าน ผู้บริหารจึงให้นักเรียนทุกคนรับประทานอาหารกลางวันได้ โดยที่นักเรียนชั้นม.3 แบ่งเป็นวันละ 3 คนมาเป็นผู้ช่วยดูแลห้องในการรับประทานอาหาร

ในตอนบ่าย นักเรียนเข้าเรียนเวลา 12.30 น. และมีการประชุมตามระดับ โดยที่นักเรียนเข้าแถวที่ระเบียงหน้าห้องเรียน ชั้น ป.1 ถึง ป.4 อยู่อาคารล่าง ชั้น ป.5-ม.3 อยู่อาคารมัธยม อาจารย์ให้การอบรม มีการรายงานข่าว คำศัพท์ประจำวัน บางครั้งเป็นการสวดมนต์ประมาณ 10 นาที แล้วจึงแยกย้ายกันเข้าห้องเรียนต่อไป นักเรียนมัธยมเลิกเรียนเวลา 16.00 น. นักเรียนประถม เลิกเรียน เวลา 15.30 น. นักเรียนมาเข้าแถวพร้อมกัน เวลาประมาณ 16.00 น. มีการชักธงลง สวดมนต์ ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี อาจารย์เวรประจำวันอาจอบรมหรือประกาศข่าว แล้วจึงเดินแถวกลับบ้าน นักเรียนบ้านแม่แดง บ้านใหม่ บ้านพานบอก มีรถรับส่งทั้งเช้า เย็น ซึ่งอยู่ในโครงการเงินอุดหนุนค่าเดินทางของรัฐบาล

สภาพการทำงานของผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียน เป็นการทำงานแบบต่างคนต่างรับผิดชอบหน้าที่ของตน อาจารย์ใหญ่คนปัจจุบัน มารับหน้าที่ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2537 เป็นคนอำเภออื่นในจังหวัดเดียวกันนี้ ในช่วงปีแรกๆ เป็นผู้นำในด้านการพัฒนาทั้งอาคารสถานที่ และความสัมพันธ์ชุมชน และการขยายโอกาสทางการศึกษา เมื่อปีการศึกษาที่ผ่านมาผู้บริหารเสนอผลงานเพื่อประเมินตำแหน่งผู้อำนวยการ แต่ไม่ผ่านการประเมินในเกณฑ์ด้านวิชาการ อาจารย์อื่นๆให้เหตุผลว่า อาจารย์ใหญ่ไม่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเพียงพอในด้านวิชาการ

ในปัจจุบัน การบริหารโรงเรียนเป็นแบบ “ไปเรื่อยๆ ตามเรื่องตามราว” ตามที่อาจารย์ในโรงเรียนกล่าวไว้ ส่วนมากอาจารย์ใหญ่มีบทบาทในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การประชุมผู้ปกครอง มีอาจารย์ใหญ่คนเดียวที่เป็นประธาน และดำเนินการประชุม หรือการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน หรือกรรมการการศึกษา อาจารย์ใหญ่ไม่มีเวลาให้กับโรงเรียนเท่าใดนัก เพราะมีธุระติดต่อกับอำเภอหรือจังหวัดเสมอ ทำให้ไม่ค่อยได้อยู่ที่โรงเรียนซึ่งทำให้อาจารย์ผู้เป็นภรรยาไม่ได้มาโรงเรียนด้วย

ในส่วนของอาจารย์ด้านการสอนและการอบรมนักเรียน ทุกวันจะสังเกตเห็นอาจารย์ 5-6 คนอยู่พร้อมกับนักเรียนในการทำกิจกรรมหน้าเสาธง ทั้งเวลาเช้าและเย็น แต่อาจารย์ใหญ่ไม่เคยอบรมนักเรียนหน้าเสาธง ในด้านวิชาการ มีอาจารย์ที่รับผิดชอบด้านวิชาการ แบ่งหน้าที่กันไป ส่วนมากจะรับผิดชอบเฉพาะชั้นหรือวิชาของตนเท่านั้น ในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์บางท่านดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความเอาใจใส่ เช่น มีการทดลองทำวิจัยในชั้นเรียน ด้วยการทำแบบฝึกหัดเสริมให้นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การนัดมาเรียนเพิ่มเติมในตอนเย็น บางคนก็ไม่สอน บางวันนักเรียนออกมาวิ่งเล่น ตั้งแต่เวลา 14.00 น.

ถึงกระนั้น อาจารย์อื่นๆก็ยอมรับว่า ถึงแม้จะไม่พอใจกับการบริหารภายในโรงเรียนของอาจารย์ใหญ่ แต่เมื่อคิดถึงความมีน้ำใจของอาจารย์ผู้เป็นภรรยา ซึ่งให้ความช่วยเหลือและบริการคณะอาจารย์ในทุกเรื่องไม่เคยบ่น ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องอาจารย์อื่นๆพยายามเข้าใจ ดังที่อาจารย์คนหนึ่งกล่าวว่า “จริงๆ เราก็อยู่เป็นพี่เป็นน้องกัน ”

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน โดยที่ชุมชนให้ความร่วมมือ และสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆด้วยดีตลอด มีการติดต่อกับหน่วยงานต่างๆเป็นต้นเพื่อหาทุนสำหรับนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ หรือการศึกษาต่อ ในส่วนของปัญหามีปัญหาในด้านฐานะของผู้ปกครองที่ส่วนมากยากจน และส่วนใหญ่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ไม่เข้าใจหลักสูตร ไม่สามารถสอนการบ้านลูกๆได้ นักเรียนส่วนมากไม่ได้ทำการบ้าน นอกจากทำเสร็จแล้วในชั้นเรียนเท่านั้น

ในด้านเกี่ยวกับนักเรียน นักเรียนที่มาเรียน บางส่วนมีปัญหาเรื่องสุขภาพ เช่น เป็นโรคเกี่ยวกับโลหิต โลหิตจาง ต้องกินยาบำรุงเลือด บางส่วนมีปัญหาจากครอบครัวที่ติดยาเสพติด มักมีลักษณะเซื่องซึม ขาดเรียนบ่อยๆ เป็นต้นนักเรียนจากบ้านพานบอก บ้านใหม่ นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบางคนเรียนต่อ แต่บางคนไม่เรียนต่อ เมื่อปีที่ผ่านมานักเรียนชั้นป.6 เรียนจบจำนวน 20 คน ออกไปแล้วไม่เรียนต่อ 4 คน ไปเรียนต่อที่อื่น 3-4 คน ทั้งที่อาจารย์ก็พยายามส่งเสริม และหาทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือ ปัจจุบันเรียนชั้น ม.1 ที่มีจำนวน 20 คน เพราะมีนักเรียนชาวเขาจากบ้านแม่หล้า มาเรียนด้วย จำนวน 9 คน

ตั้งแต่เปิดโรงเรียนขยายโอกาสระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปีการศึกษา 2537 ทำให้มีนักเรียนหลายคนได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ขณะนี้รุ่นแรก กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปีที่ 2 บางคนจบสายอาชีพระยะสั้น เช่น จากศูนย์ฝึกอาชีพสตรีประจำจังหวัด ทำให้ลดปัญหาเรื่องการไปทำงานต่างถิ่นได้เป็นจำนวนมาก

สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

เนื่องจากเหตุผลทางด้านครอบครัวที่มีรายได้ไม่มากนัก ทำให้นักเรียนขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์และของใช้ที่จำเป็น ในการเรียน เช่น เครื่องเขียนและอุปกรณ์อื่นๆ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเกือบทุกกลุ่มวิชา ยกเว้นวิชาการงาน งานช่าง และพลานามัย นักเรียนขาดสารอาหาร เป็นโรคเกี่ยวกับโลหิต นักเรียนขาดเรียนบ่อยๆ บริเวณอาคารสถานที่ ไม่สะอาดเท่าที่ควร มีขยะมากตั้งแต่ในห้องเรียน อาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน

ในการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน 3 หมู่บ้าน ในภาคเรียนนี้ได้รับอนุมัติงบประมาณ ในระดับประถมศึกษา ส่วนระดับมัธยมศึกษา ยังเป็นปัญหาต่อไป ทำให้ผู้ประกอบการมีความลำบาก เพราะไม่มีทุนเพียงพอ นอกนั้นปัญหาที่ใหญ่อีกปัญหาคือ ภาวะเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด เนื่องจากหมู่บ้านพานบอก และบ้านใหม่ เกือบทุกครัวเรือนที่มีปัญหาการเสพยาเสพติด ซึ่งเริ่มลุกลามมายังบ้านผาดั้งด้วย

ในด้านสื่อการเรียนการสอน มีห้องสมุดทั้ง อาคารเรียนมัธยม และอาคารเรียนประถม มีห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการภาษา แต่อุปกรณ์ชำรุด ไม่สามารถใช้ได้ ทั้งโรงเรียนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ 2 ตัว เป็นของงบประมาณทางราชการ 1 ตัว อยู่ที่ห้องปฏิบัติการภาษา แต่ฮาร์ดดิสต์เสีย ใช้ไม่ได้ อีกตัวหนึ่งอาจารย์ในโรงเรียนมอบให้พร้อมเครื่องพริ้นท์เตอร์ ทางโรงเรียน ใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานเอกสารทุกชนิด อยู่ที่ห้องทำงานอาคารประถม

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ต้องการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร มีการนิเทศภายในอย่างมีประสิทธิภาพ การปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนรักท้องถิ่น รักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ และให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางด้านต่างๆ ของชุมชน เช่น ด้านบริการ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านกีฬา ด้านการศึกษาและอาชีพ

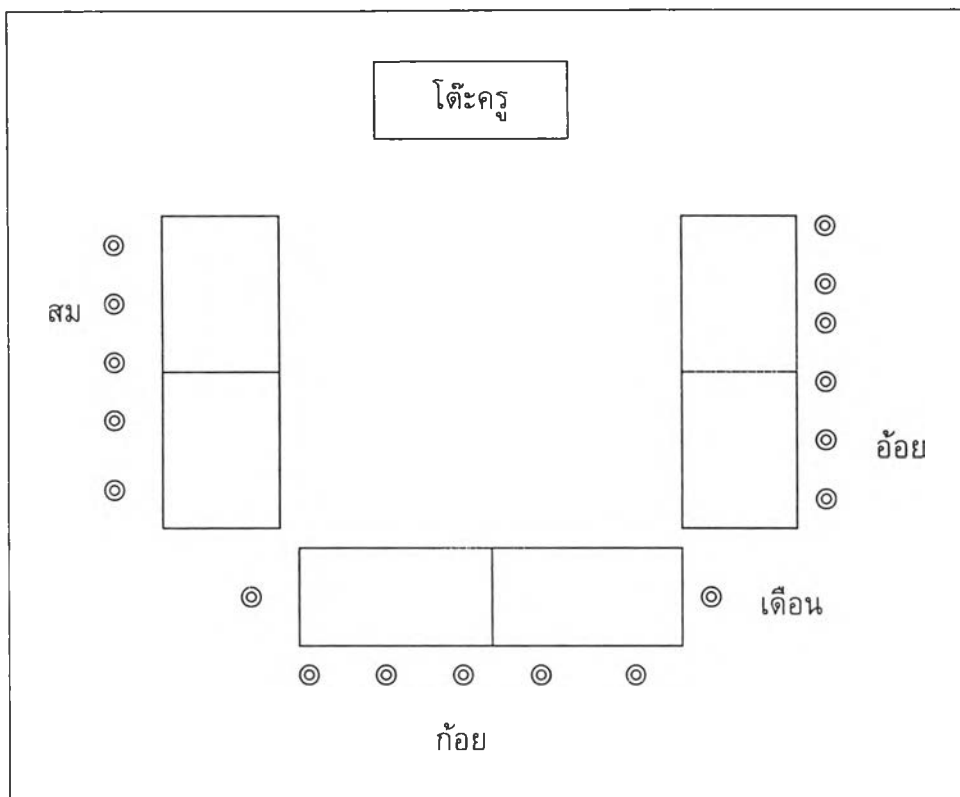
ผลการศึกษากระบวนการใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นบูรณาการในรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กรณีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง ผู้วิจัยใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นบูรณาการในวิชาภาษาอังกฤษ อ 014 ซึ่งมีกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร สัปดาห์ละ 4 คาบ ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนอยู่ที่ห้องวิทยาศาสตร์อยู่ที่ชั้นสองของอาคารมัธยมบนเนินเขา

ในสัปดาห์ที่หนึ่งก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอน หลังจากทำการทดสอบความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษแล้ว ผู้วิจัยอธิบายและมีข้อตกลงกับนักเรียนว่า ในการเรียนการสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วยการเรียนวิชาการ การทำกิจกรรมรับใช้สังคม การไตร่ตรอง การประเมินและแสดงผลงาน ซึ่งทั้งหมดนี้ นักเรียนจะมีส่วนร่วมโดยคิดทำโครงการเพื่อรับใช้สังคมตามความต้องการของชุมชนที่นักเรียนเป็นสมาชิกอยู่ โดยอาศัยกระบวนการที่ค่อยๆดำเนินไปในแต่ละชั้น นักเรียนทุกคนตกลงที่จะให้ความร่วมมืออย่างดี

ในสัปดาห์แรกของการสอนสภาพห้องเรียนไม่สะอาด มีของวางเกะกะอยู่ทั่วไปบนหลังตู้ หรือในชั้นต่างๆ นักเรียนนั่งเรียนประจำที่โต๊ะทดลองโต๊ะละ 2-3 คน หลังจากทำการสอนไปได้ 2 สัปดาห์ สภาพห้องเรียนสะอาดและเป็นระเบียบขึ้น ต่อมาในสัปดาห์ที่ 4 ผู้วิจัยแนะนำให้จัดโต๊ะเรียนใหม่เป็นรูปตัว U เพื่อให้ผู้สอนสามารถไปช่วยเหลือนักเรียนได้โดยสะดวกขึ้น นักเรียนจึงปรับที่นั่งของตนเองใหม่ โดยเลือกที่นั่งเองตามสมัครใจ ตามแผนผังดังนี้

ภาพประกอบที่ 23 ผังห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สภาพความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษ ของนักเรียนมีน้อยมาก เช่น มีนักเรียนชาย 4 คนยังจำและอ่านตัวอักษรได้ไม่คล่อง บางคนยังเขียนตัวอักษรสลับกัน เช่น b เป็น d ฯลฯ นักเรียนทั้งหมดสะกดคำศัพท์พื้นฐานง่ายๆไม่ได้ เช่น school, student จำกริยา 3 ช่องไม่ได้ ฯลฯ ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จึงดำเนินไปอย่างช้าๆ โดยพยายามให้นักเรียนสามารถทำงานสำเร็จในแต่ละคาบ และปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียนมากที่สุด

ในสัปดาห์ที่สอง ในคาบการเรียนการสอน ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยเริ่มจากการสนทนา โดยให้นักเรียนบอกประวัติตนเองสั้นๆ จากการตอบคำถาม 5 คำถาม อาศัยการเลียนแบบจากผู้สอน และฝึกกับเพื่อนนักเรียนที่นั่งคู่กัน เมื่อนักเรียนถามตอบได้คล่องแคล่วแล้ว ผู้วิจัยจึงนำตัวอย่างโปสเตอร์เกี่ยวกับการเขียนเกี่ยวกับตนเอง แล้วให้นักเรียนทดลองเขียนประโยคจากคำถามที่ได้ฝึกแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบการเขียนของนักเรียนแต่ละคนให้ถูกต้อง เช่น การเขียนชื่อตนเอง ชื่อหมู่บ้าน ฯลฯ และให้ตกแต่งโปสเตอร์ของแต่ละคนให้สวยงาม กำหนดส่งในสัปดาห์ต่อไป นอกจากนี้ มีการเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับชุมชน และบทความที่เตรียมไว้ตามแผนการสอน แล้วให้นักเรียนทำการไต่ตรองจากกิจกรรมที่ทำในห้องเรียน โดยให้บันทึกสิ่งที่เรียนรู้ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ และสิ่งที่ต้องการแก้ไขปรับปรุง โดยให้เขียนเป็นภาษาไทยตามใบงานที่แจกให้

ในสัปดาห์ที่สาม ในช่วงแรกผู้วิจัยให้นักเรียนนำเสนอโปสเตอร์ของแต่ละคน หน้าชั้นเรียน โดยให้ออกไปอ่านให้เพื่อนๆ ฟัง แล้วติดไว้ที่กระดานดำในห้องเรียน เมื่อจบคาบเรียนแล้วผู้วิจัยให้นักเรียนนำผลงานของนักเรียนไปติดไว้ที่บอร์ดหน้าห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนชั้นอื่นๆ ได้ชมผลงานของนักเรียนด้วย

หลังจากนั้น ในคาบเรียนต่อไปผู้วิจัยดำเนินการให้นักเรียนประชุมตกลงกันว่า จะเลือกชุมชนของนักเรียนเป็นชุมชนใด นักเรียนชั้น ม.2 ตกลงว่า ชุมชนของนักเรียนชั้น ม.2 คือ โรงเรียนผาตั้งวิทยา แล้วจึงดำเนินการต่อไปในการการสำรวจปัญหา ผู้วิจัยให้ฝึกทำกิจกรรมร่วมกัน โดยให้แต่ละคนคิดถึงปัญหาของโรงเรียนว่ามีอะไรบ้าง แล้วให้เขียนลงในกระดาษเป็นภาษาไทย ข้อละ 1 ชิ้น เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้ว ให้มายืนเป็นวงกลมในห้องเรียน แล้วใช้คำว่า **Problem** วางไว้ที่พื้นกลางห้องเรียน ให้นักเรียนคนที่หนึ่งอ่านปัญหาที่เขียนขึ้น เช่น ห้องเรียนสกปรก เมื่ออ่านแล้ว ให้นำไปวางไว้ที่พื้นต่อจากคำว่า problem คนที่สองอ่านปัญหาของตน ถ้าซ้ำกับเพื่อนให้ไปวางต่อกัน ถ้าไม่ซ้ำให้วางต่อจากคำว่า problem ในมุมใหม่ จนครบทุกคน แล้วสรุปเป็นปัญหาตามความเร่งด่วน หลังจากนั้นเรียนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เช่น clean/dirty, drug ฯลฯ หลังจากนั้นให้นักเรียนได้ตรวจสอบประเด็นที่กำหนด

ในสัปดาห์ที่สี่ นักเรียนเริ่มมีการประชุมปรึกษากันเกี่ยวกับกิจกรรมการรับใช้สังคมที่จะทำร่วมกันในตอนพักเที่ยงว่าจะทำโครงการอะไร แล้วนักเรียนตกลงกันว่าจะทำโครงการโรงเรียนสะอาด ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดในบริเวณโรงเรียน ปลอดภัย และเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษไปพร้อมๆ กัน โดยที่ทุกคนในห้องเรียนจะร่วมมือกัน และตกลงเวลาประชุมในทุกเช้าวันพุธ ก่อนคาบเรียนที่ 1 ส่วนการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการสอนที่ได้กำหนดไว้ อธิบายวิธีการเขียนโครงการและมอบหมายให้ไปเขียนโครงการเป็นภาษาไทย เพื่อนำส่งผู้วิจัยในสัปดาห์ต่อไป และจัดช่วงเวลาสำหรับการได้ตรวจสอบให้กับนักเรียน คาบเรียนละ 5-7 นาที เป็นการสนทนาเกี่ยวกับการติดตามการทำกิจกรรมการรับใช้สังคมที่นักเรียนได้ริเริ่มไว้ ว่ามีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง จะมีวิธีการใดเพื่อแก้ไข หลังจากการสนทนาอภิปรายแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนบันทึกการได้ตรวจสอบ ในใบบันทึกความรู้ ตามประเด็นที่กำหนด แล้วนำส่งผู้วิจัยในสัปดาห์ต่อไป

ในสัปดาห์ที่ห้า มีการดำเนินการเรียนการสอนในคาบเรียนตามปกติ นักเรียนใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอนเขียนโครงการเป็นภาษาไทย และนำโครงการโรงเรียนสะอาดมาส่ง แต่ยังไม่มียรายละเอียดมากนัก ผู้วิจัยจึงขอให้เขียนเพิ่มเติม เรื่องการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน เมื่อแก้ไขแล้วนักเรียนนำมาส่งให้กับผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงให้ดำเนินการต่อไป ในสัปดาห์นี้มีการเริ่มประชาสัมพันธ์โครงการสะอาดให้กับชุมชนโรงเรียนทั้งโรงเรียน โดยการประชาสัมพันธ์หน้าเสาธงในตอนเช้า และมีการปฏิบัติกิจกรรมบางอย่าง เช่น การดูแลบริเวณที่ได้รับมอบหมาย ฯลฯ

ต่อจากนั้น ในสัปดาห์ที่หกถึงสิบ นักเรียนดำเนินโครงการต่อไปซึ่งเป็นช่วงเวลาของการลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนแต่ละคนทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีการประชาสัมพันธ์หน้าเสาธงในตอนเลิกเรียนอีกครั้งหนึ่ง มีการทำที่ทิ้งขยะด้วยฝีมือของนักเรียนเอง ครั้งแรกได้ 2 ใบ มีการประชุมปรึกษากันเมื่อผ่านไปได้ 2 สัปดาห์ นักเรียนเห็นว่าที่ทิ้งขยะยังไม่เพียงพอ จึงตกลงให้ช่วยกันทำเพิ่มอีก 1 ใบ ในส่วนของอาจารย์ที่รับผิดชอบดูแลบริเวณโรงเรียน ให้คำแนะนำในเรื่องการทำที่เผาขยะในที่ใหม่ นักเรียนให้ความร่วมมือ โดยไปช่วยกันขุดหลุมเพื่อเผาขยะในที่ใหม่ ในส่วนของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนให้สอดคล้องกับการทำกิจกรรมรับใช้สังคม โดยให้นักเรียนเขียนแผนผังบริเวณโรงเรียน เรียนรู้คำศัพท์ โครงสร้างทางภาษา บทสนทนา การอ่าน บทความที่เกี่ยวข้องกับปัญหาต่างๆ และการฝึกการเขียนเกี่ยวกับตนเอง โรงเรียน กิจกรรมต่างๆ ที่ทำ และโครงการโรงเรียนสะอาดที่สร้างขึ้น ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยให้คำปรึกษา และสังเกตการทำงานของกรณีศึกษา ช่วยตั้งคำถามในการไตร่ตรอง ร่วมในการประชุมเป็นบางครั้ง แนะนำวิธีการต่างๆ หรือช่วยเป็นกำลังใจในการแก้ปัญหา

ในสัปดาห์ที่เก้า มีการประชาสัมพันธ์ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอความร่วมมือจากทุกคนในโรงเรียน จนกระทั่งในสัปดาห์ที่สิบ ผู้วิจัยแจ้งให้นักเรียนช่วยกันสรุปผลงาน และในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้วิจัยช่วยนักเรียนเขียนรายงานโครงการทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ โดยการตอบคำถามต่างๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยให้ แล้วให้ช่วยกันวางแผนที่จะนำเสนอผลงานให้อาจารย์และเพื่อนนักเรียนอื่นๆ ได้ชมด้วย ในสัปดาห์ที่สิบเอ็ด นักเรียนช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่เพื่อเตรียมแสดงผลงาน โดยใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน บางคนเขียนโครงการเป็นภาษาอังกฤษ บางคนช่วยวาดภาพประกอบ บางคนตกแต่งบอร์ดให้สวยงาม จนสำเร็จพร้อมนำออกแสดงได้ สัปดาห์ที่สิบสอง นักเรียนนำผลงานแสดงเป็นนิทรรศการสำหรับทุกคนในโรงเรียน โดยจัดแสดงในห้องประชุม และทำการประเมินผลงานของตนเองในลำดับสุดท้าย สัปดาห์ที่สิบสาม ผู้วิจัยทำการวัดผลนักเรียนด้วยแบบวัดความตระหนักในการรับใช้สังคม แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา และแบบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ และผู้วิจัยประเมินผลงานของนักเรียนในภาพรวม

จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สามารถสรุปกระบวนการใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นบูรณาการในรายวิชาภาษาอังกฤษโดยแบ่งออกเป็นช่วงเวลา ได้ 3 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 เป็นช่วงการเตรียมการ โดยผู้วิจัยดำเนินการให้นักเรียนระดมชุมชนของตนว่า เป็นชุมชนใด ในกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนตกลงกันว่า ชุมชนของนักเรียนคือโรงเรียนผดุงวิทยา ซึ่งเป็นชุมชนที่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด และทำการศึกษาชุมชนโรงเรียนว่า มีความต้องการหรือปัญหาอะไรที่นักเรียนมีความสามารถที่จะดำเนินการได้ ในกรณีนี้ นักเรียนเลือกโครงการโรงเรียนสะอาด ผู้วิจัยจึงปรับเนื้อหา คำศัพท์และบทความของรายวิชาภาษาอังกฤษ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการรับใช้สังคมที่นักเรียนเลือก นอกจากนั้น เป็นช่วง

เวลาที่จัดให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการเขียนโครงการและดำเนินโครงการ ซึ่งในกรณีนี้ ใช้เวลาประมาณ 5 สัปดาห์ เนื่องจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการทำโครงการ

ช่วงที่ 2 เป็นช่วงเวลาของการทำกิจกรรมรับใช้สังคม โดยที่ผู้วิจัยช่วยให้นักเรียนดำเนินการตามโครงการรับใช้สังคมที่วางแผนไว้ และเป็นช่วงเวลาของการไตร่ตรองไปพร้อมกัน โดยนักเรียนใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม และทำการไตร่ตรองตามที่ตกลงกัน คือ ในเวลาเรียนมีการสนทนาเกี่ยวกับการทำการรับใช้สังคมในทุกสัปดาห์ มีการบันทึกการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมรับใช้สังคมสัปดาห์ละครั้ง มีการประชุมกันนอกเวลาเรียนสัปดาห์ละครั้ง นอกจากนั้น นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาการในคาบเรียนปกติไปพร้อม ๆ กัน เมื่อรวมเวลาที่นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ แล้ว นักเรียนใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนอีก สัปดาห์ละ 3-4 ชั่วโมง ในช่วงนี้ ใช้เวลา 5 สัปดาห์

ช่วงที่ 3 เป็นช่วงเวลาของการสรุป นำเสนอผลงาน และประเมินผลงาน โดยผู้วิจัยช่วยให้นักเรียนเตรียมสรุปผลงานของนักเรียน โดยให้นักเรียนวางแผนในการนำเสนอผลงาน การเตรียมและทำอุปกรณ์ต่างๆที่จะนำเสนอ การนำเสนอผลงาน และการประเมินผลงานโดยนักเรียนและผู้วิจัย เป็นการทำงานนอกเวลาเรียนตามปกติ ในขณะที่มีการเรียนรู้วิชาการในคาบเรียนปกติไปพร้อมกัน เมื่อรวมเวลาที่นักเรียนมาช่วยกันทำงานจนกระทั่งสามารถนำเสนอผลงานได้ ใช้เวลาประมาณสัปดาห์ละ 6-8 ชั่วโมง ช่วงเวลานี้ใช้เวลา 2 สัปดาห์

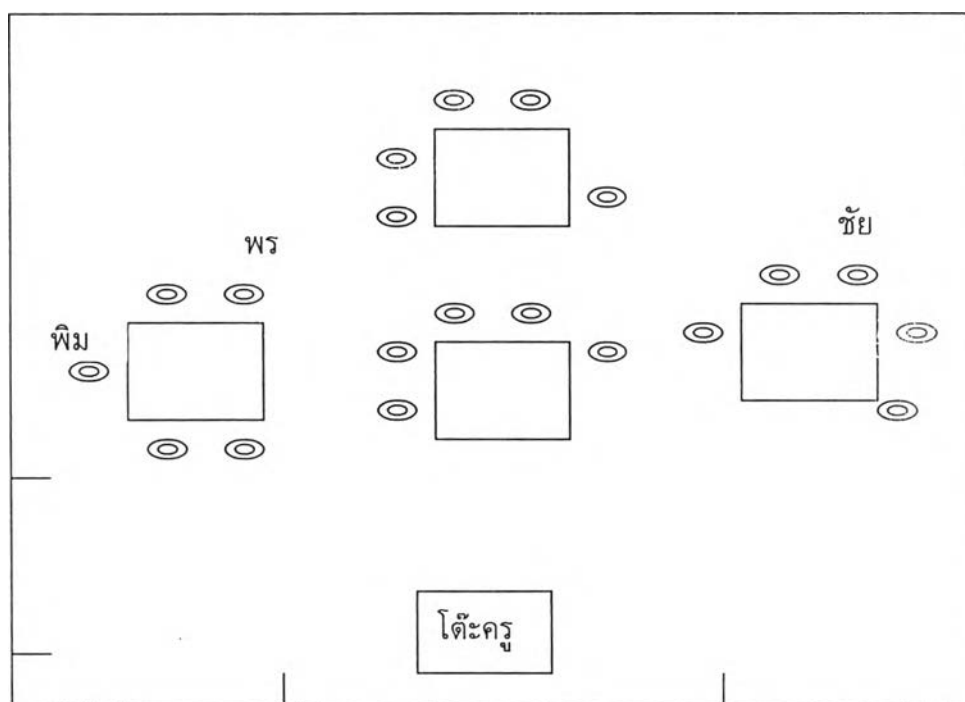
จากกระบวนการที่นำเสนอมานี้ จึงสรุปได้ดังนี้คือ กระบวนการเตรียมการ การทำกิจกรรมรับใช้สังคม และการสรุปนำเสนอและประเมินผลงาน และในทุกช่วงเวลาจะดำเนินการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการต่างๆที่นำแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมาบูรณาการไปพร้อม ๆ กัน

ผลการศึกษาระบบการใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นบูรณาการในรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กรณีศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง ผู้วิจัยใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นบูรณาการในวิชาสังคมศึกษา ส 102 ซึ่งมีคาบเรียนสัปดาห์ละ 2 คาบ ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนอยู่ที่ห้องเรียนอยู่บนชั้นสองของอาคารมัธยมบนเนินเขา ในสัปดาห์แรกของการสอน สภาพห้องเรียนไม่สะอาด ไม่มีถังขยะ มีขยะกองอยู่ตรงมุมห้อง โต๊ะเก้าอี้เหลือใช้วางไว้ ไม่มีระเบียบ มีขยะอยู่ในโต๊ะ นักเรียนนั่งเรียนเป็นคู่ หันหน้ามายังกระดานดำ นอกนั้นในห้องม.1 มีนักเรียนชาวเขาเผ่าอีโก้ จำนวน 9 คน เป็น ชาย 1 คน หญิง 8 คน ในเวลาทำงานในห้องเรียนมักไม่ยอมแยกกลุ่มและใช้ภาษาถิ่นปรึกษากันเวลาทำงาน ทำให้ทำงานกับเพื่อนคนอื่น ๆ ไม่ได้ แต่ผู้วิจัยก็พยายามให้จับกลุ่มทำงานแยกกัน 4 คนบ้าง 6 คนบ้างสลับกันไป

หลังจากทำการสอนไปได้ 2-3 สัปดาห์ สภาพห้องเรียนสะอาดและเป็นระเบียบขึ้น ในคาบเรียนสังคมศึกษา ผู้วิจัยขอให้นักเรียนจัดโต๊ะเรียนใหม่ เป็นกลุ่มๆละ 5 คน นักเรียนจึงปรับที่นั่งของตนเองใหม่ ตามแผนผังดังนี้

ภาพประกอบที่ 24 ผังห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ในสัปดาห์ที่หนึ่ง หลังจากให้นักเรียนทำแบบวัดความตระหนักในการรับใช้สังคม แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา และแบบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษาแล้ว ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอน ผู้วิจัยอธิบายและตกลงกับนักเรียนว่า ในการเรียนการสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วย การเรียนวิชาการ การทำกิจกรรมรับใช้สังคม การไตร่ตรอง และการประเมินและแสดงผลงาน ซึ่งนักเรียนจะต้องทำโครงการเพื่อรับใช้สังคม โดยอาศัยกระบวนการที่จะค่อยๆดำเนินไปในแต่ละชั้น นักเรียนทุกคนตกลงที่จะให้ความร่วมมืออย่างดี

ในสัปดาห์ที่สอง ผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียนการสอน ตามแผนการสอนหน่วยที่ 1 ซึ่งเป็นการเรียนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตยอันสอดคล้องกับหน้าที่ของสมาชิกที่มีต่อชุมชนของตน จึงช่วยให้นักเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ต่อชุมชนของตน ในตอนแรก นักเรียนแยกออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ โดยแยกเป็นกลุ่มที่ส่วนมากเป็นนักเรียนชายเขา กับนักเรียนอื่นๆ ผู้วิจัยจึงดำเนินการ ให้มีการกระจายออกไปเป็น 3 กลุ่ม โดยมีนักเรียนปะปนกันทั้งชายหญิง ทั้งนักเรียนชายเขาและนักเรียนคนอื่นๆ ฝึกการทำโครงการโดยเริ่มจากการระดมชุมชน ให้นักเรียนประชุมปรึกษากันเป็นกลุ่ม แล้วทดลองหาปัญหาในห้องเรียนว่า มีปัญหาอะไรบ้าง แล้วจะทำอย่างไรเพื่อแก้ปัญหานั้นๆ จนกระทั่งนักเรียนเกิดความเข้าใจ

ในสัปดาห์ที่สาม กระบวนการเรียนการสอนซึ่งยังใช้แผนการสอนหน่วยที่หนึ่ง ผู้วิจัยให้นักเรียนตกลงกันว่า จะเลือกชุมชนใดเป็นชุมชนของนักเรียน ชั้น ม.1 นักเรียนทั้งหมดตกลงกันว่า ชุมชนของนักเรียนคือหมู่บ้านผาดั้ง หลังจากนั้นนักเรียนทำการสำรวจชุมชนของตน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน และนักเรียนนำผลการสำรวจมารายงานในคาบเรียนต่อไป นักเรียนพบว่าในหมู่บ้านมีผู้อาวุโสเป็นจำนวนมาก และบางคนอยู่ตามลำพัง ผู้วิจัยจึงตั้งคำถามเพื่อการไต่ตรอง และให้นักเรียนทำการไต่ตรองในคาบเรียนโดยใช้เวลาประมาณ 5-7 นาที และเขียนบันทึกการเรียนรู้จากการไปสำรวจชุมชน นำมาส่งในสัปดาห์ต่อไป

ในสัปดาห์ที่สี่ ผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียนการสอนต่อเนื่องตามแผนการสอนหน่วยที่หนึ่ง โดยให้นักเรียนทำการศึกษา บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน และช่วยกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของชุมชน และเสนอแนวทางแก้ปัญหา และให้แต่ละกลุ่มพิจารณาว่ามีปัญหาใดบ้างที่นักเรียนสามารถเข้าไปช่วยเหลือ หรือทำให้ปัญหานั้นเบาบางลง นักเรียนสรุปผลและนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาผู้อาวุโสที่ไม่มีคนดูแล ผู้วิจัยให้นักเรียนบันทึกการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมในห้องเรียน และผู้วิจัยให้นักเรียนทำการบ้านเป็นการเขียนแผนผังสังเขปของหมู่บ้านโดยทำงานเป็นกลุ่ม

ในสัปดาห์ที่ห้า ผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียนการสอนต่อเนื่องตามแผนการสอนหน่วยที่หนึ่ง นำเสนอแนวทางการเขียนโครงการ และชี้แนะว่า ควรเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนสังคมศึกษา เพราะเรากำลังเรียนประวัติศาสตร์ของชาติไทย เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้ว นักเรียนตกลงเลือกดำเนินการโครงการผู้อาวุโสในชุมชนของเรา ซึ่งเป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเยี่ยมเยียนผู้อาวุโสและสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของหมู่บ้าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาด้านประวัติศาสตร์ของประเทศไทย โดยทำเหมือนกันทั้ง 3 กลุ่ม แต่แบ่งพื้นที่ในการไปสำรวจ เยี่ยมเยียนและสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นักเรียนมีการประชุมกัน บางครั้งในเวลาเรียน บางครั้งเป็นการประชุมไม่เป็นทางการ เมื่อนักเรียนนำโครงการมาส่ง ผู้วิจัยจึงให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และดำเนินการต่อไป

ในสัปดาห์ที่หกถึงสิบ ผู้วิจัยจัดกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนต่อเนื่องตามสาระของรายวิชา และใช้เวลาช่วงท้ายคาบเรียนประมาณ 10 นาที ในการสนทนาเกี่ยวกับโครงการที่นักเรียนแต่ละกลุ่มทำ มีปัญหามีอุปสรรคอะไรบ้าง จะช่วยกันแก้ไขปัญหายังไง และผู้วิจัยมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนทำการบันทึกการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมเยี่ยมเยียนผู้อาวุโส และบันทึกการเรียนรู้ในห้องเรียน สลับกันสัปดาห์ละครั้ง ในขณะที่เดียวกันกับที่นักเรียนดำเนินโครงการเยี่ยมเยียนผู้อาวุโส ผู้วิจัยให้คำปรึกษา และสังเกตการทำงานของกรณีศึกษา ช่วยให้คำถามในการไต่ตรอง แนะนำวิธีการต่างๆ หรือช่วยเป็นกำลังใจในการแก้ปัญหา

ในสัปดาห์ที่สิบ นอกจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนในคาบเรียนแล้ว ผู้วิจัยแจ้งให้นักเรียนเตรียมสรุปผลงานจากการไปเยี่ยมเยียนผู้อาวุโสและการศึกษาประวัติ ความเป็นมาของหมู่บ้าน โดยนักเรียนประชุมตกลงกันว่า จะนำเสนอ โดยใช้รูปภาพ และคำบรรยาย โดยแบ่งงานไปกลุ่มละ 4 คน 5 หัวข้อ คือ 1) ประวัติ ความเป็นมาของหมู่บ้าน

- 2) อาชีพในหมู่บ้าน 3) สภาพแวดล้อมในอดีตและปัจจุบัน 4) บุคคลสำคัญของหมู่บ้าน
 5) ความหวังและอนาคตของหมู่บ้าน โดยที่แต่ละกลุ่มจะเขียนเนื้อหามาให้ผู้วิจัยตรวจดูก่อน
 และผู้วิจัยช่วยเหลือโดยการจัดหาอุปกรณ์ให้นักเรียน เช่น กระดาษสี สี ปากกาเคมี ฯลฯ

สัปดาห์ที่สิบเอ็ด ในส่วนของกระบวนการเรียนการสอนในคาบเรียนดำเนินไปตามปกติ และมีการทำการไต่ตรงทุกคาบเรียนประมาณ 5-7 นาที นอกจากนั้น นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานอย่างกระตือรือร้น บางคนวาดภาพ บางคนเขียนคำบรรยาย บางคนตกแต่งบอร์ด ทั้งหมดนี้ นักเรียนใช้เวลา นอกเหนือจากคาบเรียนปกติ

สัปดาห์ที่สิบสอง นักเรียนนำผลงานมาแสดงที่ห้องประชุม ซึ่งมีแผนที่สังเขปของหมู่บ้าน ประวัติความเป็นมา อาชีพ สภาพแวดล้อม บุคคลสำคัญ ความหวังและอนาคตของหมู่บ้าน โดยที่อาจารย์และเพื่อนนักเรียนชั้นอื่นๆ มีโอกาสชมผลงานของนักเรียนด้วย และผู้วิจัยให้นักเรียนประเมินผลงานของตนเอง และเขียนสรุปความรู้สึกรู้สึกจากการทำโครงการทั้งหมด ในด้านการเรียนวิชาการ และการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ซึ่งสำหรับนักเรียนชั้นม.1 คือการไปเยี่ยมเยียนผู้อาวุโสในหมู่บ้าน โดยนักเรียนใช้เวลาตอนเย็นของแต่ละวัน ส่วนมากจะเป็นเย็นวันอังคารและวันพุธ และบางครั้งในวันเสาร์ โดยที่บางครั้งผู้วิจัยตามไปเยี่ยมเยียนผู้อาวุโสกับนักเรียนด้วย ทั้งนี้เพื่อทำการสังเกตกรณีศึกษาอย่างมีส่วนร่วม

สัปดาห์ที่สิบสาม ผู้วิจัยทำการวัดผลนักเรียนด้วย แบบวัดความตระหนักในการรับใช้สังคม แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา และแบบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา และผู้วิจัยประเมินผลงานของนักเรียนในภาพรวม

จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สามารถสรุปกระบวนการใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นบูรณาการในรายวิชาภาษาอังกฤษสังคมศึกษาโดยแบ่งออกเป็นช่วงเวลา ได้ 3 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 เป็นช่วงการเตรียมการ โดยผู้วิจัยดำเนินการให้นักเรียนระดมชุมชนของตนว่า เป็นชุมชนใด ในกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนตกลงกันว่า ชุมชนของนักเรียนคือหมู่บ้านผาดั้ง ซึ่งเป็นชุมชนที่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด และทำการศึกษาชุมชนหมู่บ้านว่า มีความต้องการหรือปัญหาอะไรที่นักเรียนมีความสามารถที่จะดำเนินการได้ นักเรียนพบว่า มีปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด และปัญหาผู้อาวุโสอยู่ตามลำพัง นักเรียนเลือกโครงการผู้อาวุโสในชุมชนเรา เพื่อเป็นการเยี่ยมเยียนผู้อาวุโสในหมู่บ้าน และเพื่อให้สอดคล้องกับรายวิชาสังคมศึกษาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยจึงเสนอให้เป็นการศึกษาประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านไปด้วย เป็นการสอดคล้องกับกิจกรรมการรับใช้สังคมที่นักเรียนเลือก นอกจากนั้น ยังเป็นเวลาที่จัดให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการเขียนโครงการและดำเนินโครงการ ซึ่งในกรณีนี้ ใช้เวลาประมาณ 4 สัปดาห์ เนื่องจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการทำโครงการ

ช่วงที่ 2 เป็นช่วงเวลาของการทำกิจกรรมรับใช้สังคม โดยที่ผู้วิจัยช่วยให้นักเรียนดำเนินการตามโครงการรับใช้สังคมที่วางแผนไว้ และเป็นช่วงเวลาของการไต่ตรงไปพร้อมกัน โดยที่นักเรียนใช้เวลา นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ไปเยี่ยมเยียน

ผู้อาวุโสตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม โดยผู้วิจัยเน้นให้ไปพร้อมกันอย่างน้อย 2 คน และทำการไตร่ตรองตามที่ตกลงกัน คือ ในเวลาเรียนมีการสนทนาเกี่ยวกับการทำการรับใช้สังคมในทุกสัปดาห์ มีการบันทึกการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมรับใช้สังคมและจากการเรียนรู้ในห้องเรียน สลับกันสัปดาห์ละครั้ง มีการประชุมกันนอกเวลาเรียนสัปดาห์ละครั้ง นอกจากนั้น นักเรียนจะมีการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการในคาบเรียนปกติไปพร้อม ๆ กัน เมื่อรวมเวลาที่นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว นักเรียนใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนอีก สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ในช่วงนี้ ใช้เวลา 5 สัปดาห์

ช่วงที่ 3 เป็นช่วงเวลาของการสรุป นำเสนอผลงาน และประเมินผลงาน โดยที่ผู้วิจัยช่วยให้นักเรียนเตรียมสรุปผลงานของนักเรียน โดยให้นักเรียนวางแผนในการนำเสนอผลงาน การเตรียมและทำอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะนำเสนอ การนำเสนอผลงาน และการประเมินผลงานโดยนักเรียนและผู้วิจัย เป็นการทำงานนอกจากเวลาเรียนตามปกติ ในขณะที่มีการเรียนรู้วิชาการในคาบเรียนปกติไปพร้อมกัน เมื่อรวมเวลาที่นักเรียนมาช่วยกันทำงานจนกระทั่งสามารถนำเสนอผลงานได้ ใช้เวลานอกเหนือไปจากคาบเรียนปกติประมาณสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง ช่วงเวลานี้ใช้เวลา 3 สัปดาห์

สรุปกระบวนการใช้แบบการเรียนการสอนในรายวิชา

จากกระบวนการที่นำเสนอมานี้ จึงสรุปได้ดังนี้คือ ในกระบวนการใช้แบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เมื่อนำไปบูรณาการกับรายวิชาต่าง ๆ สามารถแบ่งเป็นช่วงเวลาได้ 3 ช่วงคือ ช่วงกระบวนการเตรียมการ ช่วงการทำกิจกรรมรับใช้สังคม และช่วงการสรุปนำเสนอและประเมินผลงาน และในทุกช่วงเวลาจะมีการดำเนินการเรียนการสอนวิชาการต่าง ๆ และการไตร่ตรองที่ถูกบูรณาการไปพร้อม ๆ กัน สำหรับระยะเวลาในการเตรียมการขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน ในเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำโครงการ เช่น ในการทดลองใช้แบบการเรียนการสอนครั้งนี้ กรณีศึกษาไม่คุ้นเคยกับการเรียนเป็นกลุ่ม และ การเรียนด้วยการทำโครงการ จึงต้องใช้เวลาในการเตรียมการถึง 4-5 สัปดาห์

สำหรับช่วงเวลาการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ขึ้นอยู่กับกิจกรรมรับใช้สังคมที่นักเรียนเลือกทำ ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งกิจกรรมร่วมกันทั้งชั้นเรียน หรือเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะสามารถจัดเวลาในการเป็นที่ปรึกษา หรือการจัดหาผู้ช่วยจากคณะครูหรืออาสาสมัครที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา และประสานสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้สอน ชุมชน ซึ่งอาจใช้เวลาในช่วงนี้ ประมาณ 6-8 สัปดาห์

ในช่วงสุดท้ายซึ่งเป็นช่วงเวลาการสรุปนำเสนอและประเมินผลงาน สำหรับกิจกรรมในช่วงเวลานี้ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมนำเสนอว่าจะใช้วิธีการใด เช่น ในกรณีศึกษา ใช้การแสดงนิทรรศการเป็นการแสดงผลงาน จึงใช้เวลาในการจัดแสดงเพียง 2 วัน ซึ่งเมื่อรวมกิจกรรมตั้งแต่การเตรียมการนำเสนอ จนกระทั่งนำเสนอผลงาน ใช้เวลาประมาณ 2-3 สัปดาห์

ตอนที่ 3 ผลการประเมินการใช้แบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ผลจากการตรวจสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานในการวิจัย 3 ข้อ คือ

1. ความตระหนักในการรับใช้สังคมของกรณีศึกษาที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมหลังการเรียน สูงกว่าความตระหนักในการรับใช้สังคมก่อนการเรียน ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
2. ทักษะการแก้ปัญหาของกรณีศึกษาที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หลังการเรียนสูงกว่าทักษะการแก้ปัญหาก่อนการเรียนที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกรณีศึกษาที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สูงกว่าผลการเรียนของกรณีศึกษาที่เรียนตามการสอนแบบปกติ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรม SPSS for windows version 10 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การทดสอบ แบบหางเดียว (one-tailed test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความตระหนักในการรับใช้สังคมของกรณีศึกษาที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมหลังการเรียน สูงกว่าความตระหนักในการรับใช้สังคมก่อนการเรียน ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์คะแนนความตระหนักในการรับใช้สังคม จากการทดสอบก่อน และหลังการทดลองสอน ของกรณีศึกษาโดยคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าสถิติที่ (t-test) แบบข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (paired - dependent sample) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนักในการรับใช้สังคมของกรณีศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

กรณีศึกษา	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ค่า t ทดสอบทางเดียว
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
38	74.00	10.1662	80.0789	10.0952	7.045*

* $p > 0.05$

จากตารางที่ 16 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนักในการรับใช้สังคม ของกรณีศึกษา หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 2 คะแนนทักษะการแก้ปัญหาของกรณีศึกษาที่เรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมหลังการเรียนรู้สูงกว่าทักษะการแก้ปัญหาก่อนการเรียนรู้ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์คะแนนทักษะการแก้ปัญหาจากการทดสอบก่อน และหลังการเรียนรู้ของกรณีศึกษาโดยคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าสถิติ (t-test) แบบข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (paired - dependent sample) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาของกรณีศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

กรณีศึกษา	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ค่า t ทดสอบทางเดียว
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
38	21.9787	4.5172	23.7895	4.4791	4.344*

* $p > 0.05$

จากตารางที่ 17 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการแก้ปัญหาของกรณีศึกษาหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานข้อ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกรณีศึกษาที่เรียนด้วยเทคนิคการเรี้นรู้ด้วยการรับใช้สังคม สูงกว่าผลการเรียนของกรณีศึกษาที่เรียนตามการสอนแบบปกติ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ก่อนการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยทำการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของค่าความแปรปรวน (Homogeneity of Variances) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกรณีศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม จากการทดสอบก่อนการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงผลการทดสอบค่าความแปรปรวน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา และวิชาภาษาอังกฤษ ก่อนการเรียนของกรณีศึกษา 2 กลุ่ม

คะแนน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	ค่า F
ผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	44.038	1	44.038	3.803
	ภายในกลุ่ม	532.629	46	11.579	
	รวม	576.667	47		
ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ	ระหว่างกลุ่ม	3.333	1	3.333	.326
	ภายในกลุ่ม	439.111	43	10.212	
	รวม	442.444	44		

จากตารางที่ 18 เมื่อเปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา และวิชาภาษาอังกฤษ ของกรณีศึกษา ทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนการเรียนพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ดังนั้น จึงสามารถใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - independent) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยได้ ซึ่งผลการทดสอบดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงผลการทดสอบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา และวิชาภาษาอังกฤษ ของกรณีศึกษาที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และกรณีศึกษาที่เรียนด้วยการสอนปกติ ก่อนการเรียน

คะแนน	กลุ่ม	n	\bar{x}	S.D.	ค่า t	df
ผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา	กลุ่มควบคุม	28	13.3571	3.2113	-1.950	46
	กลุ่มทดลอง	20	15.3000	3.6577		
ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ	กลุ่มควบคุม	27	13.1111	2.9526	.571	43
	กลุ่มทดลอง	18	12.5556	3.5361		

จากตารางที่ 19 พบว่า ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษาและวิชาภาษาอังกฤษ ของกรณีศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนการเรียนไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบสมมติฐานต่อไป โดยการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและภาษาอังกฤษ ของกรณีศึกษาที่เรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เปรียบเทียบกับกรณีศึกษาที่เรียนด้วยการสอนปกติ หลังการทดลองสอนโดยคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าสถิติที (t-test) ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงผลการทดสอบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษาและวิชาภาษาอังกฤษ หลังการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์วิชา	กรณีศึกษา	n	\bar{x}	S.D.	ค่า t	df
วิชาสังคมศึกษา	กลุ่มทดลอง	20	22.3000	3.8539	5.678*	46
	กลุ่มควบคุม	28	15.7143	4.0356		
วิชาภาษาอังกฤษ	กลุ่มทดลอง	18	16.3889	5.4139	1.994*	43
	กลุ่มควบคุม	27	13.4444	4.4491		

* $p > 0.05$

จากตารางที่ 20 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา และวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม หลังการทดลองสอน พบว่า กรณีศึกษาที่เรียนด้วยแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา และวิชาภาษาอังกฤษ สูงกว่ากรณีศึกษาที่เรียนด้วยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

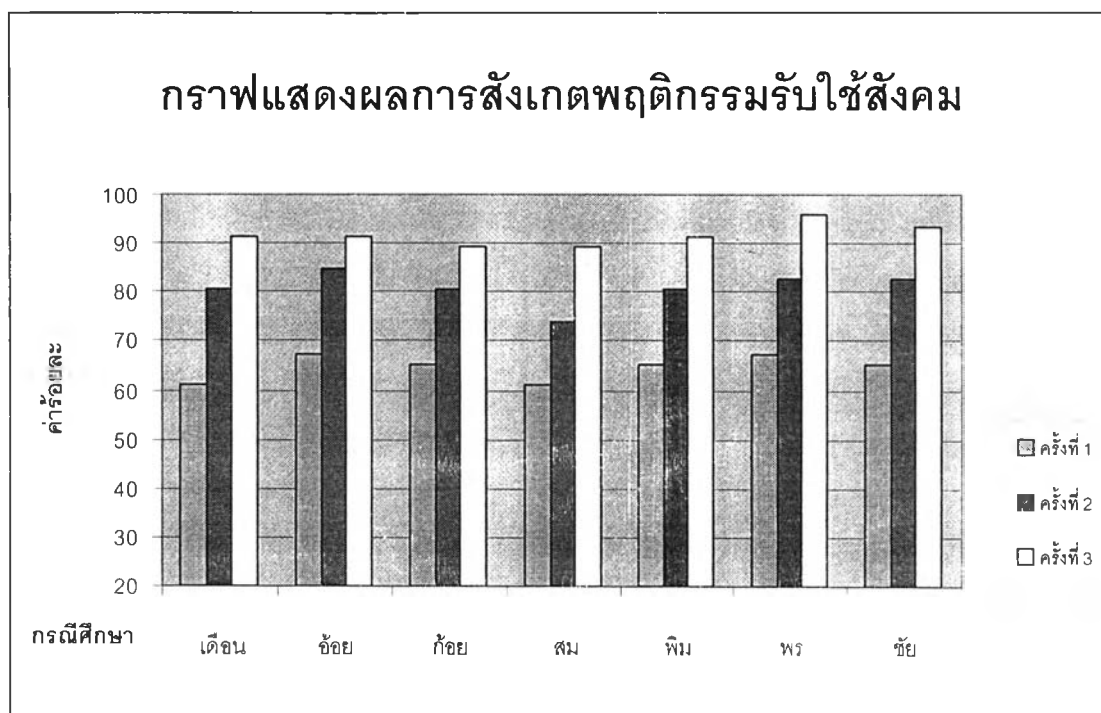
ผลจากการสังเกตพัฒนาการพฤติกรรมการใช้สังคม

ในการสังเกตพฤติกรรมการใช้สังคมของกรณีศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมการใช้สังคมที่สร้างขึ้น นำไปสังเกตพฤติกรรมของกรณีศึกษา จำนวน 7 คน โดยสังเกต 3 ครั้ง ในสัปดาห์ที่ 5 สัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 10 ของการทดลองสอน แล้วสรุปเป็นค่าร้อยละ ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงค่าร้อยละของพฤติกรรมการใช้สังคมของกรณีศึกษา

ที่	ชื่อ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
1	เดือน	60.9	80.4	91.3
2	อ้อย	67.4	84.8	91.3
3	ก้อย	65.2	80.4	89.1
4	สม	60.9	73.9	89.1
5	พิม	65.2	80.4	91.3
6	พร	67.4	82.4	95.7
7	ชัย	65.2	82.4	93.5

แผนภาพที่ 25 กราฟแสดงผลการสังเกตพฤติกรรมการรับใช้สังคมของกรณีศึกษา

จากตารางที่ 21 และแผนภาพที่ 25 พบว่า กรณีศึกษาที่ถูกสังเกตพฤติกรรมทุกคนมีพัฒนาการในด้านพฤติกรรมการรับใช้สังคมเพิ่มมากขึ้น จากในครั้งแรก อยู่ในระดับประมาณร้อยละ 60 ในครั้งที่สองประมาณร้อยละ 80 และในครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นช่วงปลายของโครงการ ปรากฏว่า กรณีศึกษามีพฤติกรรมการรับใช้สังคมเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 90